

MAGYAR Bányászlap

Hungarian Miners' Journal

THE LEADING HUNGARIAN NEWSPAPER OF THE COAL FIELDS ALL OVER THE UNITED STATES

THE HUNGARIAN MINERS JOURNAL REACHES THE HOMES OF ALL THE HUNGARIAN MINERS

VOLUME 48. ÉVFOLYAM.

DETROIT, MICHIGAN — HOLLYWOOD, CAL.

1961 JUNIUS 1.

51

NUMBER 11. SZÁM.

Himler Márton súlyos beteg

Öszinte sajnálattal azt kell közölnöm, hűséges barátainkkal, e lap fenntartóival, hogy lapunk alapító szerkesztője súlyos beteg.

Márciusban kezdődött betegsége, akkor orvosa kórházba küldte kivizsgálásra és utána az orvosa által rendelt gyógyszerektől javulás mutatkozott.

Március végén Washingtonba hívták konferenciára, onnan visszatérve ismét beteg lett, orvosa újból kórházba küldte kivizsgálatra.

Hosszas vizsgálatok után megállapították, hogy súlyos operációra van szükség, amit május tizedikén végeztek el.

Május 19-ikén pénteken lakására szállítottuk lábadozásra, de 24-ikén szerdán visszashallítottuk a kórházba.

Betegsége súlyos és olyan természetű, hogy hónapokba kerül felgyógyulása. Addig természetesen hozzá érkező levelekre nem tud válaszolni.

És miután időm javarészt én is betegágya mellett töltöm, arra kérem barátaimat, testvéri táborunkat, ha leveleikre nem a megszokott gyorsasággal kapnak választ, nézzék el ezt most nekem.

FAY FISHER ANDOR

Tovább esik külföldre a szén kivitel

A National Coal Policy Conference egy csapat újságíró meghívott a legjobban sujtott dél-westvirginiai bányavidékre, hogy a helyszínen szerezenek meggyőződést arról, milyen nyomorúságba döntötte ott a lakosság nagyrésztét a szénipar erős hanyatlása és milyen nagy szükség lenne, hogy kormányunk belátna, miszerint nem elégséges segítség a bányavidék nyomorogó népének több élelem küldése, fontosabb lenne több munkaalkalom termelése.

Joseph E. Moody a Conference elnöke a bányavidék bejárása után elvitte az újságírókat Hampton Roads, Va. kereskedelmi kikötőbe, ahol megismertette őket a szénkivitel csökkenésének adataival is. Rámutatott, miszerint 1957-ben 68 millió tonna szenet indítottak utnak ebből az egyetlen kikötőből Európa különféle országaiba, ami aztán Dulles külügyminiszter hallatlan tévedése folytán évről évre csökkent. Dulles külügyminiszter-sége idején a nagyszerű amerikai bányagépeket küldték segítségül Lengyelországba, ahonnan így aztán sokkal olcsóbban tudják a szenet szállítani, mint tőlünk.

Nyugat-Németországban is olyan kitűnő bányagépeket gyártanak mint nálunk, sőt bizonyos gépek jobbakként mint az itteniek és a német bányák is erős versenytársak a piacon.

Mr. Moody rámutatott, miszerint a bányák érdekeltiségek évek óta könyörögnek, hogy a bányai par segítsére csökkentsék a külföldi nyersolaj behozatalt, de süket fülekre találtak az Eisenhower kormánytól és a jelek azt mutatják, hogy ebben a tekintetben a Kennedy kormánytól sem találnak megállapítást. Udall belügyminiszterrel csak a napokban derült ki, hogy az olajiparban sok barátja van.

Pedig nemzeti érdek lenne a bányai par segítése, mert jöhetnek idők újra, amikor nagy szükség lesz szénre és ha a képzett, a modern bányagépek kezelésére jó képzett bányászok nem állnak majd rendelkezésre — abból nemzetünknek nagy kára lehet.

Mr. Moody elmondta azt is, hogy körülbelül évi 40 millió tonna szénnel számítottunk kevesebbet mint régebben, ami százkilencven millió dollár bevétel csökkenést jelent a bányai parnak, ezzel szemben 1961-ben annyi engedélyt adtak már is ki nyersolaj behozatalka, hogy 260 millió hordó behozatalt biztos, átlag 2 dollár 08 centes árral, úgy hogy 540 millió dollár meg ki nyersolajért hazánkba.

Nemzeti érdek fokozottabban kutatni új módok után a szén használatára

Az American Mining Congress ebben az évben Clevelandban tartotta kiállítását egybekötött évi gyűlését, ahol John M. Kelly a belügyminiszter helyettese beszédet tartott és azt mondta, eddig az illetékesek nem tettek meg mindent, hogy új módokat találjanak a nemzet széniparát jókarban tartani, minden eshetőségre készen legyen — mint volt 1941-ben, amikor Pearl Harbor csapása rászakadt a nemzetre.

Mr. Kelly különösen fontosnak tartaná, hogy találják meg a módját annak, miszerint olcsó eljárással a szénből mesterséges gázt fejlesszenek és azt kevernek földgázzal. Ha ezt a módot megtalálják, szerte nagyon sokkal több szénre lesz a nemzetnek szüksége.

Másik mód a szénfagyasztás emelésére az lenne, ha megtalálnák szénből gasolint olcsó árban előállítani.

Persze ő is említette, hogy a szénipar termelése emelkedni fog a villanyfogyasztás hatalmas arányu emelkedése által is.

Minél többször vágják a gyertya belét, annál jobban világít.

Javul a szénipar helyzete, újabb bányákban kezdték meg a termelést

A nagy tavakra való szállításra újabb nagy rendeléseket kaptak némely bányák, az acéliparból is új rendeléseket adtak le az ipar birtokában lévő bányáknak és azoknak is, melyektől szerződés alapján vásárolnak, ami maga után vonja a termelésben a lendületet.

A Republic Steel Company tulajdonát képező Banning No. 3 bányájában, Belle Vernon, Pa. közelében, május 16-ikán megindult a termelés. A bánya 1960 november óta volt üzemben kívül.

Az Island Creek Coal Co.

Elk Creek nevű bányájában Emmett, W. Va.-ban, Logan megyében, május 22-ikén 50 bányással megkezdtek a termelést. Ez a bánya 1960 december óta volt lezárva.

E társaság Coal Mountain nevű bányájában, West Virginia állam Wyoming megyéjében, június első hetében kezdik meg a termelést, 40 bányással, napi 1290 tonna szenet számítanak bányászni. Ez a bánya 1960 június óta volt üzemben kívül.

A társaság No. 4 bányájában West Virginia állam Logan

megyében levő Stowe telepen napi 1200 tonnával emelték a termelést és ehhez 55 bányászt hívtak vissza munkába, akik hosszú ideje voltak tétlenek.

Az utóbbi hetekben az Island Creek Coal Company több mint ötszáz tétlen bányászt hívott vissza munkába.

A társaság West Virginia állam Mingo megyében levő No. 24 Ragland nevű bányájában és a No. 17 Red Jacket bányában napi 400-400 tonnával emelték a termelést, ehhez 35 bányászt hívtak vissza munkába.

John L. Lewis a szövetségi bíróság előtt

A Magyar Bányászlap olvasói előtt ismeretes az a per, melyet a Phillips Brothers Coal Company Tennessee állam Scott megyéjében lévő bányatársaság folytat a United Mine Workers of America ellen és csekély 300,000 dollár kívának kártérítésként, mert szertartottak a union tönkretette a vállalatot. Több mint egy hónapja folyik ez a per Knoxville, Tenn.-ben, Robert L. Taylor szövetségi bíró előtt, aki úgy a vádló bányatársaság, mint a union tanuk leíróját hallgattatta ki. A bányatársaság — mint olvasóink tudják — azzal vádolja a bányászok szervezetét, miszerint összeesküdtek a környékbeli nagy bányatársaságokkal arra, hogy Kentucky és Tennessee állam kis bányatársaságait tönkretessék, kiöljék őket, hogy ne legyenek versenytársai a nagy bányatársaságoknak.

Egyik vádjuk az is, hogy a union olyan befolyásra tett volna szert a szövetségi segítséggel létesített Tennessee Valley Authority nevű villanyt olcsón előállító társaságnál, hogy John L. Lewis "elintézte" volna, miszerint ne vásároljanak a kis bányatársaságoktól szenet, hanem a rendeléseket adják a West Kentucky Coal Company-nak, Cyrus Eaton vállalatának, akinek tudvaleg a union adott 20,000,000 dolláros kölcsönt, hogy a bányait modernizálhassa.

John L. Lewis, hogy szembenézzen a váddal, személyesen jelent meg Taylor bíró előtt és a Phillips Brothers ügyvédjai minden kérdésére a legrészletesebben válaszolt.

Természetesen a legerélyesebben tiltakozott az ellen, hogy ő vagy a union akár a Phillips Bros. vállalkozását, akár másokét ki akarta volna irtani az iparból. A unionnak nem az az érdeke, hogy munkaalkalmakat megszüntessen, hanem éppen ellenkezőleg, hogy munkaalkalmakat teremtsen — mondta harsányan a 82 éves John L. Lewis.

"Azért adtuk a West Kentucky Coal Company-nak is nagy kölcsönt megfelelő feltételek mellett a union vagyonából — mondotta Lewis — mert a társaság vezetősége bizonyította miszerint, ha modernizálni tudják bányáikat, az több

munkaalkalmat jelent bányászai-
zaiknak.

"Mi minden intézkedésünk-nél természetesen elsősorban a bányászok érdekeire vagyunk tekintettel, akiket szolgálunk kötelességünk, akiknek a kényerét eszem — mondta Lewis a Phillips Bros. ügyvédei felé fordulva.

A West Kentucky Coal Company-nak nyújtott kölcsön jó befektetés, megfelelő kamatot nyújt kitűnő fedezet mellett — felelte Lewis a feltett kérdésre.

A kihallgatást a Phillips Bros. ügyvédjé politikai térre is átakarta vinni, amit John L. Lewis gyorsan visszavert.

Azt kérdezte tőle, hogy Mr. Eaton alkalmas-e arra, hogy olyan fontos iparban mint a szénipar fontos poszton legyen — Krushchevval való barátságára célozva.

Erre John L. Lewis azt felelte: Nem hiszem, hogy Mr. Eaton politikai nézeteinek, háborus vagy háboru ellenes nézeteinek e perhez valami köze lenne. A bányatársaság védője nem is vetett fel többé ilyen kérdéseket, tovább azon próbált nyargalni, miszerint az Eaton-nak nyújtott kölcsön igenis a kis bányák elleni összeesküvés és a Phillips Brothers Coal Companyt az tette tönkre. Az

Harc a B. & O. vasut részvényeinek többségéért

Hatalmas harc folyik a New York Central és Chesapeake and Ohio vasutársaságok között a Baltimore és Ohio vasutársaság részvénytöbbségének birtokáért.

A C & O vasut azért szeretné a B & O részvénytöbbségét megszerezni, mert sok helyen párhuzamos a vonaluk és ha a részvénytöbbség kezükben lenne, akkor ahol a B & O vonal a kedvezőbb fekvésű és így

több üzletet bonyolít le mint az ő vonaluk, azt tartanák forgalomban, hol meg a C & O vonalnak vannak jobb eshetőségei az maradna forgalomban.

A New York Central mai vezetősége azt hiszi, hogy a B & O megszerzése nekik nagyon hasznos lenne. A B & O az ország egyik legrégibbi vasutársasága. Vonalai egykor Ohio, Észak West Virginia és Közép Pennsylvania bányavidékéről sok szenet szállítottak a vonalaik menténi sok bányából azonban már kifogyott a szén kis truck bányák termelik ki a maradékot.

Kétségtelen azonban a C & O vasutnak több előnyt jelentene a B & O-val egyesülni, mint a New York Centralnak.

A
MAGYAR
Bányászlap
legközelebbi száma
június 15-én
jelenik meg.

Negyvenhét bányász vesztette életét

A szövetségi bányahivatal most tette közzé a márciusi bányakatasztrófákról a kimutatást és ebből megtudtuk, hogy március hónapban az Egyesült Államok bányáiban negyvenhét szaporodott az ipar mártírjainak száma.

Március hónapban történt ebben az évben eddig a legnagyobb katasztrófa Indiana államban, ahol 22 bányász vesztette életét. A mult év márciusában meg West Virginiában az Island Creek Coal Company bányájában 18 bányászt ölt meg a robbanás és tűz. Az év első három hónapjában a halálos szerencsétlenségek száma 92 volt, ebből 87 történt puhaszén és 5 keményszén bányákban. 1960-ban az év első három hónapjában 94 bányász halt meg a bányákban munkaközben.

Márciusban 22 bányász vesztette életét gáz vagy szénpor robbanás következtében, 10 kőszakadástól, 6 szállítási vonalon, 1 bányászt villany ölt meg, 1 bányászt a motor nyomott a fejéhez, 3 bányászt a tetőtartó oszlopok kiütése gyilkolt meg.

Januárban 16, februárban 27, márciusban 44 bányász vesztette életét puhaszén bányákban, míg januárban 1, februárban 1 és márciusban 3 keményszén bányász fizetett életével mesterségének.

Tetőszakadás az év első három hónapjában 35 bányászt

ölt meg. 1960-ban ugyanezen okból 48 bányász vesztette életét. E téren hát javulás mutatkozik, de Mr. Marling J. Ankeny a szövetségi bányaiügyi hivatal Kennedy elnök által is megerősített vezetője szerint, a tetőszakadások következtében balesetek száma még mindig nagyon magas és ha úgy a bányavezetők, foremanok és asszistant foremanok e téren több gondosságot mutatnának, sokkal kevesebb lenne a tetőszakadásból eredő halálesetek száma.

Mr. Ankeny régi szakember a bányai parban és ha ő azt állítja, elhíhetjük neki, hogy ez így is van. Jobb timberezéssel, több körültekintéssel a foremanok és asszistant foremanok részéről — különösen a pillar munkáknál — erősen csökkenthetné a kőszakadásból eredő szerencsétlenségek számát.

NEGY Bányászt MEGÖLT EGYETLEN Kőszakadás

Kentucky állam Harlan megyéjében a Charles Guthrie tulajdonát képező bányában 30 láb hosszú, 1 láb vastag kőtömb szakadt le — éppen akkor, mikor a bányászok munkájukat végezve egy motor-huzta bányakocsiban kifelé tartottak a bányából.

Négy bányászt megölt, hármat súlyosan összezúzott a kő.

Új klinikát építettett a union Jóléti Alapja Carmichaels, Pa. közelében

A United Mine Workers of America Jóléti Alapja bejelentette, miszerint Carmichaels, Pa. közelében a 21-es uton új, 30 szobás klinikát építettek és azt június elsején nyitják meg.

Az új klinika körülbelül 150-000 dollárba került és azt a legmodernebb felszereléssel látják el. Van az épületben váróterem, vizsgáló szobák, X ray department, klinikai laboratórium, physical therapy department.

Az új klinikán mindenféle betegségeket kivizsgálhatnak, de orvosai családok által is igénybe vehetők azok által is, akik

nem jogosok a unionon keresztül szolgáltatásra, megfelelő díjazás ellenében, ami nem magasabb, mint ami a környék orvosainál szokásban van.

A klinika vezetője John Sloss aki a Jóléti Alap Centerville, Pa. klinikáját is vezeti. Négy orvos áll rendelkezésre, akik családokhoz is kimehetnek, ha kívánják. Szülésnél segít az egyik orvos, aki női betegségek specialistája.

Három registered ápolónő, egy ápolónő-segéd, egy laboratóriumi technikus, egy X ray technikus, egy radiológus, két orvosi titkárnő és egyéb személyzet áll szolgálatra.

Gazdát cserélt hazánk legöregebb keményszén bányája

Pennsylvania állam Northumberland megyében levő Glen Burn bánya, melyben 128 év előtt Andrew Jackson elnöksége idején kezdtek szén bányászni, gazdát cserélt. A Gap-Anthractite Co. megvette azt a Susquehanna Collieries Companytól, mely a M. A. Hanna Co. alvállalata.

A Mayville No. 1 és 2 bányából kitűnő minőségű keményszén bányásznak és a keményszén tájék Western Midland mezején ez az utolsó nagyobb bánya, ahonnan még szén bányásznak.

C. A. Gibbons a Susquehanna Collieries Co. elnöke jelentése szerint a William H. Moor év előtt Andrew Jackson elnöksége idején kezdtek szén bányászni, gazdát cserélt. A Gap-Anthractite Co. megvette azt a Susquehanna Collieries Companytól, mely a M. A. Hanna Co. alvállalata.

Az M. A. Hanna érdekeltég 1917 óta volt a bánya tulajdonosa és az új vállalat szenét továbbra is ők hozzák piacra.

Azt remélik, hogy a kitűnő keményszén kelendő lesz ezután is és a bányászoknak állandó munkát tudnak majd biztosítani. A bányászok a union 9-ik kerületéhez tartoznak és a 160-ik localnak a tagjai.

Felhúztuk az amerikai vasfüggőnyt

A kormány tündelete, hogy ezentul nem fogják cenzurázni és dobják el az amerikai postán a kommunista országokból érkező nyomtatványokat, lapokat és folyóiratokat, részben felhúzza az amerikai vasfüggőnyt.

A "Security Council", a nemzet biztonságát őrző legmagasabb szervünk ezt már a múlt év decemberén ajánlotta Eisenhowernek, aki azonban nem volt hajlandó ilyen rendeletet kiadni; s így könyvtárainknak és tanintézeinknek nem volt rá alkalmuk, hogy a kommunista országokban lévő életet és rendszert kellőképpen tanulmányozhassák.

Természetesen az ide küldött nyomtatványok elkobzásának a célja az volt, hogy az Egyesült Államok népét a kommunista propagandától megóvják, de a Security Council megállapította, hogy ezzel az intézkedéssel célt nem érünk.

Amerika népe akkor tekint idegenkedéssel a kommunizmusra, ha minél jobban megismeri azt és annak kétes adatait, s ha azt olvassa a kommunista lapokból, hogy milyen hazugságokat közölnek például felőlünk.

Egy ízben egy budapesti lapban pl. azt közölték, hogy New York város lakosságának háromnegyedrése nem jut haszonhoz legfeljebb egyszer havonta.

Ha ilyen marhaságot amerikai olvashat, akkor a legjobban megérti, hogy a kommunista propaganda legnagyobb része hazugság, s nevet a többi állításain is, még azokon is, amikben lehet valami igazság.

Az Egyesült Államok lakossága nem vézna, beteges gyermek, akit övni kell a fuvó szél-től, s amíg polgári- és személyszerzettségében megmaradhat, amíg a szabad rendszerben becsületesen munkával családjáról tisztességesen gondoskodni tud, semmiféle propaganda nem fogja a kommunizmus számára megnyerni.

Ha azonban állandósítja súlyosan beteg gazdasági rendszerünk a munkátlanok millióit, ha egy 45-50 éves munkájavesztett amerikaiaknak semmi reménye nem lehet, hogy még egyszer munkához jusson, akkor mindenféle propaganda nélkül is — más rendszert fog követelni ebben a hazában.

S ha azt látja, ahogy pl. a négerek és a többi kisebbségek egy része a saját testén tapasztalja, hogy száz különbség lehet amerikai polgár és polgárjogai és lehetőségei közt, előbb utóbb a megkülönböztetést megunja, s propaganda nélkül is arra gondol, hogy talán egy másik rendszerben a saját állandó alárendeltsége megszűnhet.

Ha Ku Kluxok, az American Nazik és a Birch Societyk kis McCarthy-jai hatalomra jutnak, s megszorítják az amerikai polgár szabadságát, akkor nem érzik a polgárok, hogy egy rendszerváltozással veszthetnek.

Ha métely és betegség a kommunizmus, akkor azt éppen úgy meg kell ismerni minden szabad polgárnak, ahogy az orvosok a tüdővész, rák és szívbajok betegségeit kutatják, mert meg kell érteniük a betegség okát, hogy azt gyógyíthassák.

Ha beteg a szabad társadalom, akkor ne kendőzzék el annak okait, igyekezzenek azt gyógyítani, s ha beteg — ahogy beteg — a kommunista társadalom, éppen úgy meg kell a betegséget ismerni, mint pl. a kolerát, hogy óvakodni tudjunk tőle.

Nem lehet a kommunizmust és a kommunista társadalmakat megismerni, amíg arról csak egyoldalú ismertetésben van része az amerikai polgárnak, mert időnként arra gondol, hogy a saját sajtónk talán nem ad helyes és igaz képet felőlünk.

Olvasniuk kellene az orosz, a magyar, a kínai lapokat a párt és a párttagok vallomásait az időnkénti ballépésekről, a megismétlődő balsikerekről, az állam, illetve a párt absoluteuralmáról és terrorjáról, s akkor tudna helyes összehasonlítást csinálni.

Legfőbb ideje volt, hogy felemeljük részben a vasfüggőnyt legalább ezen az oldalon, s ne nézzék az amerikai polgárt olyan butának, mint aki bedúl a leginkább hazug propagandának; hanem engedjék meg neki, hogy az ismeretek birtokában önmaga győződjék meg a kommunista rend hibás, terrorosztikus, világhatalomra törékvő mivoltával, magából a kommunista forrásból.

S ha a nemzet, biztonságát féltve őrző legmagasabb bizottság már az Eisenhower idejében jónak látta, hogy beengedjék a kommunista szemeteket, akkor nem kell annak a veszedelmétől félni egyetlen polgárnak sem.

LIGNITE HASZNÁLATÁT AKARJÁK NÖVELNI

Észak és Dél Dakotában nagy területen lignit található. Egyes helyeken bányászszák is. Házi fűtésre használják a nagyon szigorú dakotai telek idején.

Mínthogy a Dakotákban erdők nincsenek, jó minőségű szénük sincsen, így bizony azt messziről szállítják, főleg West Virginiából, ami így ott drága.

Grand Fork, North Dakotában van a Lignite Research Laboratory, ahol a szövetségi bányahivatal kezdeményezésére szakferiák gyűlést tartottak, hogy megbeszéljék mint lehetne a lignitet jobban kihasználni.

Szeretnék azt gázfejlesztésre, vegyipar számára használni, de tenni és miután bizonyos módokat már kidolgoztak a Laboratory azt reméli megfelelő összeg rendelkezésükre fog állni további kísérletekhez.

JÓKAI MÓR:

CIGÁNYBÁRÓ

(Folytatás.)

Aztán odaédesgették a kerítésre felkapaszkodott sekrestyés fiut. Azt lehúzták a gyepré s tizenkettőt csaptak reá vesszővel, hogy ráemlékezze a beiktatásra vénember korában. Ezzel hitelesítve volt az újra beiktatás.

De most aztán az volt a nagy kérdés, hogy a földologgal, amit az ilyen beiktatást megkoronázza, hogy lesz, ami lesz? Ki ad vacsorát?

Az látni való volt, hogy az urfi ezt a legjobb akarat mellett sem teheti meg. Nem marad más jölteve, mint a pap.

Annak pedig egyszerre ötszögletűvé vált a képe erre a szóra. Az egyik ur azt mondta neki: "A papnak vendégszerető embernek kell lenni."

— Hiszen az volnék én, csak lenne mielő. De szegény az eklézsia: egyéb javadalmam nincs, mint amit az alapítványból kapok. Se szoba, se párber. Még halott sincs már. Mikor hűsév nap volna, akkor is bőjtölök. Ma is csak igen vékony uzsonnával szolgálhatok. Vízkereszt van.

— De szent atyám — mondta az urfi — én az imént, mikor benéztem az ablakon, egy nagy sonkát láttam párologni a tűzhelyen a fazékban.

— Az ördög incselkedése volt az, fiam. — Varázslat, káprázat. — Máskor vess magadra keresztet, mikor nagybőit kántorszerdáján sonka képében jön eléd a kísértet: meglátod, egyszerre békacombbá változik.

Igaza is volt a papnak. Az ebéd legmegfoghatóbb része nem volt egyéb, mint spenótnak uszkáló békacomb meg szárazhal; hozzá gonosz nyúlós bor, amit olóval kellett elvágni; mikor az ember a poharat a szájától letete. Igazi vendégszalasztó!

A jobb kosztához szokott uraságok igyekeztek mentül hamarabb elmenekülni abból a szomorú tartományból, ahol még a pap is koplal; hanem az urfi mindenféle inséghez hozzá volt szokva: hát csak ott maradt. De nem is igen volt neki hová menni.

Mikor egyedül maradt a pappal, azt a szót ejtő ki:

— Már most csak azt szeretném tudni, hogy hol hálók én az éjjel!

Hát imitt-amott, vagy a kastélyodban, vagy másutt édes fiam, de énnálam semmi esetre sem, mert azt látod, hogy énnekem nincs több egy ágyamná; az pedig magamnak kell. Lakható szobám nincs több kettőnél, az egyik az enyém, a másik a hugomé: nincs miben válogatni.

Jónás urfi bátorkodott annyit megjegyezni, hogy "bizony pedig az apám fundálta ezt az egész parókiát."

Azt gondolod, hogy ingyen tette? A te apád olyan vétektarisznya volt, hogy nem győzők elég misét szolgáltatni a lelkéért, hogy a pokol kinjait enyhítem rá nézve.

— Még ezeken az ezüst kanalakon is az ő cimere van.

— Ezeket meg akkor adta, mikor téged kereszteltelek. Ha az a kis keresztvíz rajtad nem volna, egészen pogány volnál.

— No, hát béke veled, páterkám, megyek a vén cigányasszonyhoz, az majd talán ad szállást.

— Azt bizony jól teszed. Volt már neked annál rosszabb tanyád is. Szervusz!

— Csak előbb pipára gyujtok: hol a dohány?

— Odabenn áll az ágyasházamban, a döbözben.

Jónás kihúzta a pipáját az öve mellől, ahova az szárástól be volt dugva. Biz az régen lehetett már kéménysepről által gondozva. Jó társasághoz szokot ember ezen úgy szokott segíteni, hogy felhajtja az ágyterítőt, s az ágyinak a zsupszalmájából kihuz egy szálát, olyat, amelyiken még a kalász is rajta van, s azt keresztülhuzza a megrekedt pipaszáron. Jónás urfi is ezt a szokást követte, s aztán megtöltve a pipáját a cserépdöbözéből s kicsirolva az ürmotaplóból: egy-két szippantás után kezdet csokolt a tiszteletesnek, a konyhában egyet csipett a süketnéma kisasszonynak a kövér karján, ami azt rögtön beszélvő tette, s azzal odább ment pipázva.

Csak mikor már odakinn volt, vette észre a papnak a huga, hogy két ezüst kanál hiányzik.

Azt senki sem sikkaszthatta el más, mint Jónás urfi. Az odakinn Törökországban szemfényvesztő bandával tekergett együtt,

bizonyosan ő félkékalmárkodta el. Kitelik tőle — az éhenkórásztól! — De hátha csak tréfából tette. Nem kell lármát csapni a dologból. Hisz az ő cimere van rajta.

A CIGÁNYASSZONY HÁZA
Könnyű volt arra rátalálni; az utolsó ház a falu végén, az egyetlen ház, amelyiknek a kéménye füstölt: az a Cafrinka háza.

De mi keresete van egy cigányasszonynak egy olyan falu végén, amelyet otthagyt az egész lakosság?

Hja, a Cafrinka nevezetes egy személy volt. Főkapitányi rangot viselt. Tudniillik boszorkányok főkapitánya volt. A boszorkányörökben mind őt emlegetik a kinpadra vont alsóbb rendű méregkeverők, mint nagymesterüket. Hogy őt magát mégis soha semmi baj nem érte: el nem fogták, vízbe nem fojtották, ismét csak annak a bizonyossága, hogy "nem hagyja el az ördög a magát!"

Régi dűledező ház volt az ott: a fala zöld a nyiroktól, a teteje a mohától, kerítése nincsen, hanem ahelyet van körülötte embermagas csalán; az alacsony ajtón lefelé kell bele lépni, mikor az ember be akar rajta bujni.

A tűzhelyen nagy láng lobogott, afölött forgatott a cigányasszony egy rostát: abba egy marok törökbuszát dobott, s az elkezdett pattogni, míg az egész rosta megtelt vele. — Eppen akkor toppant be az urfi.

— Vártalak ám vacsorára! — kiáltá Cafrinka vigyorgó pófával az érkező vendégre. — Hát hogy tudtad, hogy idejövök, éhes leszek?

— Megmondta azt negem a kártya. Hanem a vacsorára szomorú kiáltás lehet. A tűz meg let volna rakva igitte tövisből; — hanem mellette nem volt semmi fazék, csak egy nagy fekete macska ült ott, dorombolva.

— De hát mi lesz itten vacsorára? — Majd meglátod mindjárt. Héj Szaffi, kelj fel mindjárt, ne szundikálj!

Erre a szóra a nagy fekete macska felkelt, s nagy kurrogva, hízkelkedve odament a Cafrinkához, hozzátörölve a hátát.

— Eredj az ördögbe — kiált rá a Cafrinka, ráhuzva a tenyerével, mire a nagy fekete macska leugrott a tűzhelyről s befutott a kályhalyukba, s onnan aztán, amint a Cafrinka azt kiáltá: "no, mégsem vagy itt?" előbújt, borzas cigányleány képképpen.

Jónás urfi meg sem ütődött ezen; az anyjától gyakran hallotta, hogy a boszorkányok el tudják változtatni a leánykáikat macskává, és imét vissza leányvá.

A leány arca kormos volt, a szeme álmos volt, a haja boglyos volt, a ruhája rongyos volt. Morgott, nyafogott, mint a nyugós gyermek, akit álmából felzavarnak, s az öklével dörszölte a szemeit.

— Bemegy mindjárt a szobába, duzzogva, morogva, s az arcát félénken takargatva a jövevény előtt.

Cafrinka tovább forgatta a rostát, s egy másra öntötte ki belőle egy vékaba a patogatott kukoricát. Jónás urfi ott állt és nézett, gondolva magában: "ez ugyan sovány vacsora lesz a bőjtös ebdzhez!"

Mikor megtelt a véke tetéze, azt mondá a cigányasszony: — No, kis princ, készen vagyunk. Tessék előbbre kerülni.

Azzal kinyitá Jónás urfi előtt a szobaajtót.

A cigányasszony szobájában gyöngye világosság volt; de azt nem gerjeszté semmiféle szövétnek; hanem a gerendáról csüngött alá egy emberkoponyva, annak a szájból és szemeiből jött elő a világosság.

Nem kevésbé félelmetes volt az egész szobának a felszerelése körös-körül. A szögletet elfoglaló banyakemence tetején egy kitömött bagoly gubbasztott, amott a hordó tetején egy gödény csontváza, a falon az ércükör, amibe aki belenez, az ördögöt látja meg a háta mögött; egy kötele vetve csüng alá a pirossárga-csikos palást, ami a ráulót egy perc alatt tíz mérföldre elviszi, a szögletben a gonosz híru "kurugja", ami ha akarom ló, ha akarom sárkány; keresztültéve rajta a fakard, amivel az ördögök ellen hadakoznak az ördögnek; egy hordó, amelyiknek nincs feneke: rajta a csigákkal kirakott kantár, ahhoz támaszva egy tizküllőjű kerék; a polcon dob, nádsíp, vaskondér, cifra tégelyekkel.

(Folytatjuk.)

TÉLI RÓZSATÓ

Láttatok-e már téli rózsátót?
Csak száraz bot,
Tövíses bot.
S még hozzá nem is egyenes.
Láttatok már a csüggedt
mozdulást.
A fáradt ívet, melyben
meghajolt?

Virágait: a mult nyár színeit,
A mult nyár illatát
Elvitték, elszaggatták százfele.
Jutott belőle mennyegzőre.
Lobogórúdra,
Koporsó fölé.
Azután esend lett, lehullot a hó,
S a téli rózsátó
Elrejtette fejét a föld alá.

Hiszitek-e,
Hogy a sok-sok piros rózsza
E szegény, száraz indából
fakadt?

Hiszitek-e,
Hogy ez a szurós, tövistele bot
Egyszer még kivirágzik?

Hiszitek-e,
Hogy fog még teremni
piros rózsát,
Lakodalomra,
Lobogórúdra,
Kopja hegyére,
Koporsó fölé?

Hisztek-e még a téli rózsátóban?
REMÉNYIK SANDOR

A világ kicsi a USA nagyobb lett

A közlekedés óriási fejlesztése, az érintkezés pillanatnyi lehetősége olyan kicsire vonta össze a földgömböt, hogy ha egyszer Afrikában vagy Ázsiában valami vihar, vagy csak egy kis eső van, az érinti az egész világot.

S mert az Egyesült Államok, akaratlanul és készületlenül, világhatalom lett, minden kis megrázkódás, akárhol történik a világon, különösen érint bennünket.

Ha ezelőtt negyven-ötven évvel mondjuk Afrikában vagy Ázsiában kormányválság volt, vagy egy-egy uralkodó a halálba, vagy a száműzetésbe távozott a trónjáról, vagy ha ilyesmi Európában történt, egyszerűen elolvastuk a hirt az újságból; s a polgárság kilencvenöt százaléka algi tudta, hogy merre van az az ország, ahonnan ilyesmit jelentettek a hírtűgnökségek.

A mult hetekben meghalt Marocco királya.

Ötven éve Amerika népe nem tudta pontosan, hogy merre is van az a Marocco, hogy az elhunyt királyt hogy hívták, s hogy melyik fia, akit vajjon hogy hívnak, fogja a trónon követni.

Ma egy ilyen hír súlyosan érint bennünket.

Maroccoban van egy háromszáz millió dollárba került repülőterünk, amit ugyan el kell hagynunk néhány éven belül, de nagyon nem mindegy, hogy milyen gyorsan kell azt elhagynunk.

A State Department izgalommal figyeli, hogy az új király lesz-e olyan jó barátunk, mint az apja volt, legalább látszólag, vagy még erősebben fog a Sovjet felé fordulni, mint azt tette trónörökös korában. Ahonnan másféltucat hadi repülő eszköztől ki már akkor a Sovjettől.

Amíg a missileink csak a fejlődés helyzetében vannak, addig végtelenül fontos a számvetnkra, s az egész szabad világ számára, hogy Maroccoban és más idegen országokban fenntartott repülőtereinkről ki ne utasítsanak bennünket, fontos tehát, milyen lesz Marocco új királya, aki eddig semmi barátságot nem árult el az Egyesült Államok iránt.

A ránk zuhant világhatalom, amelyre sem politikusaink sem népünk nem volt elkészülve, olyan felelősségeket és kötelezettségeket rőt ránk, ami kiterjed az egész világra.

Ha Thaílandban megbukik egy kormány, vagy valamelyik európai országban mondjuk a Laborpárt, vagy a szocialista párt veszi át a kormányzást, az mind új irányt adhat és kell adjon a mi politikáinknak, mert minden változás új helyzetet hoz a számunkra.

Természetesen nem csak mi vagyunk az ilyen politikai vagy gazdasági hullámnak kitéve, például az európai hatalmak nagy részét a gyökerében rázák meg gyarmataik elvesztése; megérez minden változást a Sovjet is, mert minden ránk nézve kedvezőtlen helyzetváltozás az ő malmukra hajtja a vi-

zet, aminthogy Amerika minden sikeres lépése (amelyből, sajnos kevés volt az utolsó nyolc évben) hátráltatja a nagy Sovjet tervet, hogy a kommunizmust kiterjessze az egész világra.

Háboruk valahol mindig voltak a világon, s annak híreit kisebb-nagyobb érdeklődéssel olvastuk, de melyik amerikai törődött vele, hogy ki lesz mondjuk a krimi vagy a burháboru győztese, s meg fog-nak-e egyezni Bolivia és Paragvay azon a határon, amiért éveken át annyi vért áldozott a két nemzet.

Batista kétszer vette át Cubában puccsal a hatalmat, s bár az némileg mindig érintett bennünket, igazán keveset kellett vele törődnünk, hogy Machado vagy Batista ülték-e a nemzet fejére.

Néha, leginkább elemi csapások vagy háborúk következtében egy-egy országban gazdasági válság volt, ami azonban bennünket, vagy a nemzetek legnagyobb részét, néha nem is érintette.

Ma egy európai vagy amerikai gazdasági válságot meg-szenvednek az egész világon, mert a világ minden tekintetben kisebb lett az utolsó száz évben.

S épen ezért kellene végre megérteni az emberiséget kormányzó hatalmaknak, hogy a békés együttélés ma szüksége-sebb, mint valaha volt, s hogy aki eldob két nemzet közé egy tűzesővát, az esetleg felgyújtja az egész világot.

Erre talán csak akkor jön rá az emberiség, mikor egyszer valamelyik másik égitest lakói fognak a föld lakosságára támadni.

NEM JÓ KINA KOKSZA

Kommunista Kína Japánnak koksztot kínált, nagy mennyiségben és jutányos áron. A japán acéltipar vezetői közül többen elutaztak Pekingbe, hogy tárgyaljanak az ügyben de a helyszínen megállapították, hogy a kínált kokszt gyenge minőségű és így nem kötöttek üzletet.

Dél West Virginiában még mindig tartja magát az a hír, hogy nagy japán acélvállalat azon a vidéken vásárol bányát.

GYILKOLT A KÖ

A Jones and Laughlin Coal Company bányájában Keystone, W. Va. közelében Cloud Eskridge 55 éves bányászra munkája közben nagy kötömb szakadt, megölte.

Eskridge 55 éves bányászra nyékén élt 37 év óta, de ott nem tudott munkához jutni, ezért 3 hét előtt ebben, az otthonától nagy távolságra lévő bányában vállalt munkát.

Özvegy és egy leánya maradt utána.

LEZARTAK EGY BANYÁT

Kentucky állam Harlan megyéjében a Splint bányát bizonytalan időre üzemen kívül helyezték, rendelések hiánya miatt.

Domokos István a rocket tervezés és építés pioneerja

(F.F.A.) Május 5-ikén, amikor hazánk népe ujjongott, hogy végre nekünk is sikerült a világűrbe lőni és onnan visszahozni egy embert — én is határtalanul örültem a híreknek. Ugy is mint jó amerikai és úgy is mint egy Himmlervillen született amerikai-magyar mérnöknek Domokos Istvánnak születése óta jó barátja, aki 1951-ben, tehát már tíz éve kezdte a Redstone rocket tervezésénél és az első Redstone rocketek építésénél a munkát, természetesen sok másokkal együtt ahhoz, hogy végre május 5-ikén hazánk is világűrbe löhessen Alan B. Shepard Jr. haditengerészeti commandert,

Domokos István mérnököt, a North American Aviation, Inc. Rocketdyne divíziója Space Engine osztályának assistant managerét joggal nevezzük a rocket tervezés és építés egyik pioneerjának.

* * *

Domokos István édesapjával a barátság azon a napon kezdődött, amikor negyven év előtt, egy esős, hideg, februári reggelen nagybátyámmal és néhai Láng Jenővel a Kermit, W. Va. vasútállomástól vagy három órai gyaloglás után felértünk a himmlervillei bányanyitáshoz közeli házba, mely nagybátyám akkori otthona volt.

Ott várták "a zöldet" nagybátyám jó barátai Hanczinger Lajos, boldogult Demjén Ferenc, boldogult Bakó Jani és Domokos Jóska.

Stephen Foster szentimentális szép dalait hallgatták a daloló-gépből, ahogy akkor a bánya telepek népei az akkori gramofonokat neveztek.

Ezen a reggelen kötöttem a fent nevezettekkel egy életre szóló barátságot és ez a barát-

DOMOKOS ISTVÁN

ság folytatódik itt Californiában a Domokos fiukkal, mint-ahogy a többi barátaim gyermekeivel is.

* * *

Az én érkezésem után nem sokkal megérkezett Magyarországból, Pápakovácsból, boldogult kedves jó barátunknak Bakó Janinak a huga, Ilona is. A négy fentemlitett barátom még pár választás előtt állt. Nagyban folyt a találgatás, melyik kót majd ki Bakó Ilona mellett.

Nem kellett sokáig várni, hogy ezt megtudjuk: láttuk Domokos Jóska foglalkozik a "zöld" lánnyal.

Az első heteket Ilona Róka Frigyesék otthonában töltötte. Esténként vacsora után Jóska

felballagott a "felvégbe": beszélgetni a zöld lánnyal.

Mert Himmlervillen nem volt leány számára munkaalkalom, Ilona a közeli Huntingtonban vállalt házimunkát egy amerikai családnál.

Akkor még Kentuckyban és West Virginiában nem voltak olyan utak mint manapság, autóval is kevesen rendelkeztek, így Jósának vonattal kellett utazgatnia, ha babájával együtt óhajtott lenni, a vasútállomásra meg 4 mérföldet kellett gyalogni.

Hamar beleunt az utazgatásba — illendően megkérte Bakó Janitól a huga kezét és 1921 őszén egy pár lett a "zöld" Bakó Ilonából és a régi amerikai-

Domokos Jóska magyar bányászból.

* * *

1922. novemberben megérkezett ifj. Domokos József, aki man szintén a North American Aviation, Inc. canogaparki telepén végez mérnöki munkát, de nem azon az osztályon, ahol István öccse assistant manager, aki 1925 júniusban látta meg a napvilágot.

Hej, sokat játszadoztam messze és nagyon régen ezekkel a gyerekekkel épen úgy, mint a többi barátaim gyermekeivel is.

Himmlervillen a kompánia store porcha volt a kaszinó. Délelőtt azok üldögéltek ott, akik az éjszakai shiftán dolgoztak: a masinások, akik a szemet vágják és furók.

Ott beszélgették meg a munkaközbeni eseteiket, ha volt bajukat és apró örömeiket is, Demjén Ferenc és az eltűnt Banch Lajos, Domokos József és öccse Domokos Mózes, aki Comfort, W. Va.-ban él, boldogult Kish Géza és sógora Somogyi István, aki évtizedek óta Ulysses, Pa.-ban lakik, a furók a Kelemen testvérek megboldogult Sándor és a Detroit-ban élő János.

A gyerekeik is ott játszadoztak az apjuk körül és én is átjáromagtam a Bányászlap épületből beszélgetni és a gyerekekkel játszani.

Innen kezdődtek a barátságok barátaim gyermekeivel a Domokos fiukkal is, unokatestvéreikkel a néhai Papp György és Bakó Mária fiaival Lacival, Gyurkával és Gabival is, akik itt élnek a környéken és a többiekkel is, akik levelekkel tartják ma is a baráti kapcsolatot velem.

* * *

Aztán jött huszonnyolc tavaszának katasztrófája, amikor elvesztettük álmvárosi otthonunkat — és a himmlervillei magyaroknak más tájakra kellett költözni új életet kezdeni.

Domokos Józsefék Clevelandba költöztek a Buckeye Road felső részébe, a magyar negyedbe.

A Domokos gyerekek ott kezdtek iskolába járni a Harvey Rice elemi iskolában.

István 1931 szeptembertől 1937 júniusig volt ennek az iskolának a növendéke.

A depressió szörnyű éveit voltak és a két Domokos fiu igyekezett a szülőkön azzal segíteni, hogy Shopping Newst hordták ki a környékbeli utcákba. Sokszor reggel, mielőtt iskolába mentek kellett azt széthordani és téli időkben ha hó esett éjszaka a két fiatal Domokos gyerek lábnyoma volt az első az utcákban.

Domokos Pista aztán 1937 szeptembertől 1940 júniusig az Audubon Junior High Schoolt végezte. Akkor meg a Harvey Rice Gardensben dolgozott mint student assistant, óránként 25 centért.

1940 szeptembertől 1943 februárig az East Technical High School növendéke volt, ezekben az években meg a Regent moriban volt helymutogató, hogy pénzét keressen.

1943 februárban a Western Reserve Egyetemre iratkozott be, itt ismerkedett meg feleségével Helennel, akinek matematikában segédkező szerelem fejlődött, de szeptemberben ott kellett hagynia az iskolát, neki is a haza szolgálatába kellett állnia. A repülő csapatokban szolgált, hadnagyi rangban 1945 novemberben szerelt le.

1946 februárban a Case Institute of Technology clevelandi kitűnő főiskolába iratkozott. Az év nyarán azzal a levéllel lepette meg, hogy ősszel esküdni fog szíve választottjával. Azt irtam neki, sajnálom,

hogy erre határozta magát. Megírtam őszintén attól tartok, akkor abbahagyja a tanulást és nem éri el célját, a mérnöki diplomát.

Azt válaszolta: ettől nem kell tartanom, választottja intelligens leány, aki dolgozni akar addig míg ő tanul a mérnöki oklevél megszerzéséért. Helen ezt meg is tette, ápolónő volt egy clevelandi kórházban.

Ezt a levelet el ettem és amikor 1949 júniusában ott voltam a Domokos családdal azon a boldog napon, amikor Pista a diplomáját megkapta — visszaadtam neki a levelet és gratuláltam neki is, felcségségnek is, de persze szüleinek is, akiknek otthonában laktak a tanulmányi évek alatt.

* * *

Domokos István kitűnő tanuló volt és diplomája megszerzése előtt már meghívták a clevelandi repülőtérre a kormány egyik szerve által felállított Lewis Flight Propulsion Laboratoryba—ahol már 1949-ben egy kis rocket motor szerkesztése körüli munkákban vett részt.

Ezért nevezem én Domokos István mellán a rocket tervezés és építés pioneerjának, mert már 1949-ben is ilyen kutatási munkában vett részt.

1951-ben a North American Aviation, Inc. Californiába hívta, mint kutatási mérnököt és azonnal a most híressé vált Redstone motor kutatási, tervezési és építési csoportjába került.

Amikor az elkészült és az első próbák sikeresek voltak a U.S. Army Ordnance Missile Command, Huntsville, Ala. megvette azt és az első satellit (Explorer) épenugy Redstone rocket vitte fel a légbe, mint most Shepard commandert.

Ugy látszik a North American Aviation, Inc.-nél hamar felismerték Domokos István képességeit, tehetségét, supervisorra nevezték ki.

Aztán a MA 2 "Atlas" rocket motorja tervezésénél és építésénél volt project mérnök. Mikor a North American Aviation, Inc. H 1 "Saturn" nevű rocket motorját tervezték és építették, akkor a csoporthoz került szintén project mérnök munkakörben.

Ezt is a U.S. Army Ordnance Command vette meg és, hogy Domokos István milyen fontos és kitűnő munkát végzett azt bizonyítja az a levél, melyet Wernher von Braun, a U. S. Development Operation director irt S. K. Hoffmannnak, a North American Aviation, Inc. elnökének és amelyből a következőket idézzük magyar fordításban.

"Önök és mindazoknak, akik résztvettek a H 1 Saturn motor tervezésében és építésében, kipróbálásában szívőből gratulálok és hálásan köszönöm a nagyszerű munkát, amit végeztek. A Rocketdyne szereplése és a H 1 motor szerkesztése nagyszerű összmunkának az eredménye. Külön köszönet Roy Healynek, Domokos Istvánnak és a többieknek, akik a H 1 motor szerkesztése és előállítását elősegítették. Wernher von Braun meghívta Hoffman elnököt Huntsville, Ala.-ba a Saturn első felhővételhez 1960 május 26-ikára azzal, hogy vigye magával azokat a munkatársait is, akiket ő kiválaszt. A kiválasztottak között volt Domokos István is.

* * *

A North American Aviation, Inc. nemrég új sub-divisiót állított fel amelynek feladata olyan rocket motor szerkesztése és építése, melynek segítségével a felső légűrbe lehető fel a rocket. Ennek a space csoportnak az assistant managera a 37-ik évében járó Domokos István, akire büszkék lehetünk.

ELLENVÉLEMÉNY

(H.M.) Mióta a feudalizmus nagyrészt megszűnt, legalább a világnak abban a részében, amit civilizáltak szoktunk nevezni (mert az teljes épségben van pl. Latin Amerikában és Ázsiában) egyik politikai és gazdasági válság a masikat követi, s például nálunk minden husz-huszonöt évben depresszió van.

Leginkább azért, mert amikor a technika fejlődése következtében a termelés gyorsabb és olcsóbb lesz, s a régen megszokott piac képtelen a hirtelen megduzzasztott termelést átvenni, soha nem gyökeres, mindig csak pillanatnyi megoldást keresnek.

Politikai válságok szintén azért vannak, mert az öntudatra ébredő tömegek jogos követeléseinek és igényeinek az uralkodó osztályok, amíg lehet, ellenszegülnek.

A jelenlegi depressziót, a munkátlanyságot, az ipari pangást a legfőképpen azzal akarják megszüntetni, hogy a dolgozó munkások idejét levágják.

A puhaszéniparban közel tizenöt éve levágták, s még sem találunk piacot az így is emelkedő termelésre, s egyre több bányász szorul ki az iparból.

Jelenleg az ipar új forradalma kezdődik, mikor automata gépek vágják ki majd a munkások millióit a munkából, s a leggyorsabb megoldásnak látszik természetesen, hogy vágják le a heti munkaidőt harminc órára.

Az minden esetre hoz pillanatnyi, de csak rövid időre szóló megoldást, mert az automata emelkedő termelést ismét képtelen lesz a jelenlegi piac átvenni. Még akkor is, ha tekintetbe vesszük, hogy évente három-négy millió természetes lakosság szaporodás kissé nagyobb fogyasztást igényel.

Valószínűleg egyedül állók jelenleg ebben az országban, aki hisz benne, hogy a gazdasági helyzet megoldását nem ebben kell keresni. Hogy nem a termelést kell korlátozni rövidebb munkaidővel, hanem a piacot kell kiépíteni, hogy az emelkedő termelést felszívja.

Százezreknek, ha nem millióknak adna akár heti negyven órára is munkát, ha minden proletár család becsületes hajlékhoz jutna, ami azonban lehetetlen, amíg az épület munkások ragaszkodnak hozzá, hogy a gyárakban a szükséges deszka anyagot, csövezetet, villanyvezetékét olyanra vágják, ami egy épületnél szükséges.

S amíg az építési vállalkozók ragaszkodnak hozzá, hogy egy egy szobán legalább hét-nyolcszáz dollárt kell nekik keresni. Ha a munkások lemondanának a felesleges kézi munkáról, s a vállalkozók a szobánkénti hét-nyolcszázdollár hasznát levágnák a felére, egy má 12 ezer dolláros ház nem kerülhetne többé kilencezer dollárnál. S akkor nagynehezen azok is tudnának tisztességes, az amerikai standardnak megfelelő házakat venni, akik egy dollárt keresnek óránként. (Ami a legnagyobb büne és butasága a jelenlegi ferde gazdasági rendszernek.)

Százezrek jutnának munkához, ha a villanyos jégszekrényeket és lakáshűtő készülékeket nem két-háromszáz dollárért varrnák a fogyasztók nyakába, mikor azok elkészítése alig kerül a gyáraknak (dacára a százezres tisztviselő fizetéseknek) 50-75 dollárnál többé.

S hol van az megírva, hogy lakáshűtő készülékkel csak a jómódu polgár háza legyen ellátva, holott a dolgozó munkásnak sokkal nagyobb szükségük van rá, hogy meleg éjjelen kialsassák magukat a másnapi munkára.

Ha a cipőgyárak trusztja nem 12-30 dollárokért adná a cipőket, százezrek nem járnának vászon és gumi papucsos cipőkben, hanem tucatmilliókkal több cipőt vennének, akik ma a jelenlegi árakat megfizetni nem tudják.

Ugyanez áll a ruhára, a fémneműre és az élet minden egyéb szükségletére, az időnkénti sztékre csakugy, mint a talapra, vagy a megfelelő butoratra.

Nem abban kellene hát gyökeres megoldás céljából az orvoslást keresni, hogy rövidebb munkaidővel korlátozzák a termelést, hanem hogy a magán- és közszükséglet piacait helyesebb (kisebb költséggel és kisebb profittal való) szétosztással kiépítsék legalább annyira, hogy minden amerikai elérhesse az "amerikai munkás" életstandardját.

A magánszükségleteken kívül milliók jutnának munkához, ha elegendő utat, kórházat, kultur-helyiségeket építenének az egész országban, ha lenne elegendő árvalház és tisztességes aggmenház.

S ha a jelenleg kutatásokkal foglalkozó tudósok, különösen az orvosok számát a háromszorosra emelnék, hogy végre minden embert betegség megterheljen a gyógyulás lehetőségét.

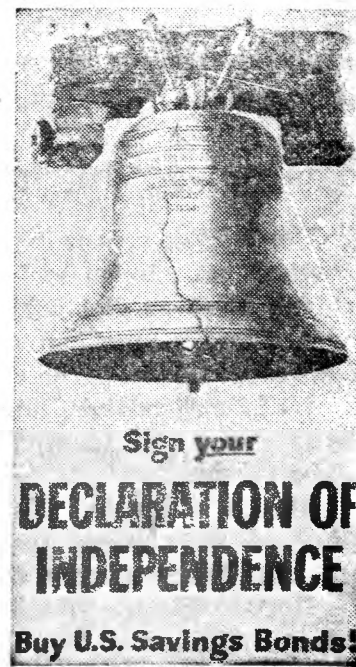
Amíg mindezek nincsenek meg, addig a nemzet egy negyede vagy egy ötöde slum-lakásokra és az azokban található nyomorra van szorítva, amíg egy betegnek napokig kell várni, hogy a bakonyerdő-szerű árakat számító kórházak valamelyikébe jusson, addig nem a termelés csökkentésére, vagy korlátozására, hanem annak lényeges emelésére kell gondolnunk.

S ha a nemzet uralkodó osztálya vak maradv, s nem ebben az irányban keresi a megoldást, a tömeg egyszer ráébred, hogy az elosztás óriási költségei és profitja miatt van nyomorban, s akármennyire nem óhajti szocialista rendszerben élni, mégis ráér arra az elvre, hogy a társadalom ne profitra, hanem szükségletre termeljen, s ne két-háromszáz dollárért jusson mondjuk egy mosógéphez a fogyasztók, mikor annak tényleges előállítási költsége alig kerül ötven dollárba.

S ha egyszer Amerika polgárságának a többsége ezt az elnéletet találja helyesnek, a kiváltságos osztály, a bankfejedelmek, az olajcászárok, az "ipar kapitányai" önmaguknak, a saját vagyságuknak köszönhetik majd, hogy a szocializmushoz — akaratlanul, el-értünk.

FELEMELKEDETT
A MOTORBAN —
HALÁLRA ZÚDOTT

A Lillybrook Coal Co., Lillybrook, W. Va. No. 3 bányájában Walter Ray Crawford 61 éves motorman munkája közben felemelkedett a motorban, fejté a fogba vágta, a robogó motorból.

IGY NÉZTEK KI A MAGYAR NEMZET SIRÁSÓI

HIMLER MARTON

Az Office of Strategic Services
magyar osztályának vezetője

A magyar háborús bűnösök amerikaiak előtt tett
vallomásának hiteles szövege

ára: \$3.50

Megrendelhető
a
MAGYAR BANYÁSZLAP
kiadóhivatalában
7047 Franklin Avenue,
Hollywood 28, Cal.

MAGYAR BANYÁSZ LAP

(HUNGARIAN MINERS JOURNAL)

Published by ANDREW FAY FISHER
PUBLISHED EVERY SECOND THURSDAY

Office of Publication:

907 West Jefferson Avenue — Detroit 17, Michigan

Az egyedül magyar bányászlap az Egyesült Államokban.

The Hungarian Miner's Journal in the United States

Subscription Rates: In the United States \$8.00

Előfizetési ár: Az Egyesült Államokban \$8.00

ANDREW FAY FISHER, Editor

A Magyar Bányászlapot bányászok írják bányászokról bányászoknak.

The Hungarian Miners' Journal is Written for Miners of Miners by Miners.

Entered as Second Class Matter at the Post Office at Detroit, Mich.

Under the Act of March 3, 1879.

All articles and changes of addresses temporary should be sent to the

Hungarian Miner's Journal, 7047 Franklin Ave., Hollywood 28, Cal

Minden a lapot érdeklő közlemény, címváltozás erre a címre küldendő:

Magyar Bányászlap, 7047 Franklin Ave., Hollywood 28, Cal.

Telefon: HOLLYWOOD 2-1386 — Room 204.

AZ ESEMÉNYEK NYOMÁBAN

A MULT HÉT
LEGNAGYOBB ESEMÉNYE

hazánkban kétségtelenül Kennedy elnök május 25-iki State of the Union (Jelentés a nemzet helyzetéről) beszéde volt az egyesített Congressus előtt. Elnökeink State of the Union (Jelentés a nemzet helyzetéről) beszédeket csak egyszer egy évben szoktak mondani és hogy Kennedy szükségét látta négy hónappal az első után újabbal kiállni, annak hazánk és a világ mai helyzete az oka.

A törvényhozók előtt nyilvánvalóvá kívánta tenni, hogy rendkívüli idők élünk és így rendkívüli intézkedésekre is van szükség, hogy megállhassuk helyünket, — hogy ne maradjunk le abban a szörnyű versenyben, mely évek óta folyik a szabad- és kommunista világ között.

Kennedy elnök rámutatott arra, hogy a világ mai helyzetében megállni helyünket — súlyos új terheket jelent és hétézermillió dollárt kért külföldi célokra, amelyek között a legfontosabb haderőnk létszámának emelése, azoknak a legmodernebb felszerelésekkel való ellátása — és új harci módszerekre való oktatása. Az új helyzetben, amibe mostanában jutottunk szükséges, hogy katonáink olyan harci módokat tanuljanak, amelyek eddig csapataink előtt ismeretlenek voltak.

KENNEDY ELNÖK

ebben a beszédében azt is bejelentette, miszerint, ha a megfelelő összeget a törvényhozás megszavazza, a világűrbe való utazást is előbb elérhetjük és a Holdba is elküldhetjük, akiket erre kiképeznek, talán sokkal előbb, mint reméltük. Kétségtelen, hogy Kennedy elnök azt szeretné elérni, hogy előbb érjen el tőlünk valaki a Holdba, mint az oroszoktól.

Kennedy elnök rámutatott arra, hogy új terheket jelentenek az összegek, amiket kért, de olyan célokra kell a nemzetnek aldozatot hozni, melyek elkerülhetetlenek, — ha nem akarunk abban a nagy versenyben alul maradni, amelyet a szabad és kommunista világ vív évek óta.

Rámutatott arra is, hogy a saját fokozott készülődésünk felül a szövetségeseinkkel is erősebben kell törődnünk és a nincstelen nemzetek segítségét se lehet csökkentenünk.

A Congressus tagjai mulik, hogy mennyire szívelték meg John F. Kennedy elnök által mondottakat, mennyire látják ők is helyzetünket olyan súlyosnak, mint elnökünk — és megadják a javaslatainak a támogatást ahhoz, hogy a nemzetvédelem érdekében emelhesse haderőnk létszámát és tudósaink folytathassák a nemzet védelmét szolgáló kutatásokat.

CANADA

volt az első ország, ahová John F. Kennedy és neje ellátogattak, hogy "melegítsék" a

tegségben szenvedő fehérek — és amely akció nyomán Montgomery. Alapjában súlyos verekedések is folytak Moszkva és Szatónsáallamai legnagyobb örömeire.

Mi Rev. Martin Luther Kinget értelmes, meggondolt vezérnek tartottuk, aki ki akarja harcolni a feketebőrűeknek, hogy mindenütt egyenrangúknak tartsák őket fehér embertársaikkal.

Kiharcolta némely helyen, hogy közzállalati közlekedési eszközökben megszűnt a fehér és fekete utasok közötti különbség és ennek mi is örültünk.

Azt is megértjük, hogy tovább kíván harcolni népe jogaiért. De elítéljük, hogy ezt a "Freedom Riders" mozgalmat most kezdte, amikor Kennedy elnök Európába utazik és Kruscsevvvel is találkozik — mert egyszerűen alkalmat adnak a kommunista világnak arra, hogy nemzetünk ellen harsogjanak, rámutathassanak arra, hogy a kapitalista Egyesült Államokban mi történhetett feketebőrű emberekkel és dicsekedhessenek, hogy ilyen náluk nem történhet.

Rev. Martin Luther Kingtől több tapintatot, több megmondolást várhatott Kennedy elnök — és mindazok, akik eddigi mozgalmat alapján öt bölcse vezetőnek ítélték.

barátságot a szomszédal.

Szükség volt erre a látogatásra, amelynél kétségtelenül az udvariasság volt a legutolsó szempont.

Akik külpolitikai kérdésekkel foglalkoznak, azok előtt nem titok, hogy Washington nem szívesen látja azt az erős kereskedelmi kapcsolatot, ami Castro és Canada között kiépült. Bár Canada részéről állandóan tagadták, másfelől azonban ma is tartják magukat a hírek arról, hogy Canada szállít Cubának olyan árukat, alkatrészeket, melyeket Castro innen nem kaphat. Canadai cégek beszerzik azokat — és ők küldik el aztán Castronak.

Kennedy elnököt megfelelő szívéllyességgel fogadták canadai útján, aztán nyilatkozatot is adtak ki arról, hogy ezentul a két ország még szorosabb kapcsolatot fog tartani és a közös amerikai érdekek védelmében nagyobb lesz az összhang.

MÁJUS 29-IKE

John F. Kennedy 44-ik születésnapja, a demokrata párt tagozatai ezt országsszerte ünneplésre használták, banketiztek, hogy azoknak jövedelméből csökkentések azt a hatalmas adósságot, amely még mindig fennáll a múlt évi elnökválasztásból folyóan.

A születésnap után repülőgépre szállt feleségével, Párisba indultak De Gaulle francia elnökkel szemtől-szembe tárgyalni az ellentétekről, — amik fennállnak. De Gaulle-al Churchillnak is, Roosevelt elnöknek is bajuk volt a második világháború alatt, mindig külön utakon akart járni és ebben a tekintetben nem változott. Most is vannak olyan kívánságai — katonai természetűek — melyeket a NATO-országok nem akarnak teljesíteni és emiatt a francia köztársaság elnöke szinte állandóan berzenkedik, fenyegetőzik — s képzelet magát, mintha legalább is olyan erős lenne hazája mint valaha volt.

Kétségtelen, hogy Kennedy elnöknek nehéz órai lehetnek, amikor De Gaulle-al öt alkalommal kell tárgyalnia.

És a De Gaulle-al való tárgyalásai befejezése után még nehezebb napokhoz fog érkezn.

BÉCS

város lesz a színhelye június 3-ikán és 4-ikén Kennedy elnök és Krushchev szovjet miniszterelnök első találkozásának.

A bécsi találkozás bejelentése meglepetésszerű volt és nem mindenütt fogadták azt örömmel. Republikánus oldalról különösen hibáztatták, hogy Kennedy elnök ebbe belement.

Februárban, amikor Llewellyn Thompson moszkvai követünk itt volt tanácskozn, Kennedy elnök többször is fogadta, a tanácskozásokba bevontak három moszkvai követünket: Averill Harrimant, George

Kennant és Charles Bohlent és végül úgy döntöttek, érdemes lenne elnökünknek Krushchevvel találkozni, ismerkedni. Kennedy levelet írt Krushchevnek.

Thompson Moszkvába való visszatérte után nem találta Krushchevet otthon, Novosibirskbe, Szibériába vitte a levelet, ott kézbesítette azt március 9-én. A Thompson jelentése szerint Krushchev azt kedvezően fogadta.

Március 27-ikén Andrei Gromyko, Szovjetorszozság külügyminisztere volt Kennedy elnöknel, Laos ügyében tárgyaltak és újra felvetődött a találkozás ügye. Kennedy elnök biztosította Gromykot ő még mindig hajlandó találkozásra.

Aztán közbe jött Cuba és Laos keserve — és május 4-én Thompson követ Moszkvából azt jelentette, hogy a Kremlin érdeklődött nála — Kennedy elnök óhajtja-e még a találkozást?

Mielőtt Kennedy választ adott — érintkezett Nixon volt alelnökkel, aki hát formailag jelenleg az ellenzéki republikánus párt feje és megkérdezte egy találkozásról véleményét, Nixon nem helytelenítette, nyilvánosság előtt is kifejezte ezt. Utána Kennedy szövetségeseinknél tapogatózott, azok is helyeselték azt. Valamennyinek az volt a nézete, egy találkozás mindenképpen jó lesz arra hogy a két vezető hatalom ezidőszentri fejei szemtől-szembe találkozzanak, eszmét cseréljenek.

A Fehér Házból kiadott jelentés leszögezte, hogy a két ember bécsi találkozása nem csucskonferencia, itt nem lesznek alkuk függő kérdésekben, itt csak megismerkednek egymás nézeteivel.

Függő kérdés van elegendő és nagyon fontosak is, Berlin, Congo, Laos, hogy a többieket ne is említsük.

REPUBLICÁNUS OLDALRÓL

nem magát a találkozást helytelenítik, hanem azt hangoztatják, az időpont megválasztása rossz, acubai és laosi pofonok után azt hiszik, Krushchev nagyon magas lovon fog ülni Kennedyvel szemben.

Attól tartanak, hogy Krushchev felvet olyan kérdéseket is, melyekre Kennedy nem lesz felkészülve és ennek kellemetlen következményei lehetnek nemzetünknek.

Nincs állítólag megállapítva, milyen kérdések vethetők fel a találkozáson és ezt a kákan csomót kereső republikánusok nem helyeslik.

Bécsből Kennedy elnök Londonba repül nemcsak azért, hogy ő és Jackie ebédre legyenek Erzsébet királynő vendégei, hanem azért is, hogy elnökünk Macmillan angol miniszterelnököt tájékoztassa a Krushchevvel folytatott tárgyalásairól.

GENFEN

a Laos ügyében összehívott 14 nemzet konferenciája semmit se haladt előre, sőt most pár napos szünet is beállt. Rusk külügyminiszterünk hazajött onnan és helyette Averill Harriman meghatalmazott követ a delegációnk vezetője.

Tervezetet is dolgoztak ki, amelyet ha a konferencia újra kezdődik, Harriman előterjeszt, lefektették mint gondolkánk mi, hogy Laos valóban semleges ország lenne.

Miközben Genfben arról tanácskoznak a kiküldöttek mint biztosíthatnák Laos semlegességét, olyan hírek érkeztek oda, hogy kommunista oldalról a fegyverszünetet nem tartják be, Pathet Lao kommunista fegyveresei lövöldöznek, ellenállókát sebesítenek.

JOHNSON ALELNÖK

hat nemzetet látogatott meg dél-nyugat Ázsiában, hogy csilapítsa a kedélyeiket. Nem titok, hogy a SEATO szövetségben lévő ázsiai nemzeteknek nem tetszik, hogy Laos ügyébe mi nem avatkoztunk fegyveresen, mi ezzel megszegtuk ígéretünket.

Rusk külügyminiszternek ezt értésére adták, amikor a SEATO nemzetek külügyminisztereinek konferenciáján volt és utána más országokban is megállt és Kennedy elnök nyilván Rusk jelentésének hatása alatt határozta el, hogy Johnson alelnököt elküldi dél-nyugat ázsiai szövetségeseinket csillapítani.

Johnson alelnök ahol csak megfordult úgy szerepelt, mintha Texasban választási kampányt folytatna: babkyet csókolt, kezelt emberekkel, szélesen mosolygott a nép felé, mintha semmi baj nem lenne azon a tájon.

Kormányelnököket igyekezett meggyőzni arról, hogy mi betartjuk szerződéseinket és

nem engedjük Dél- Nyugat Ázsiát kommunista igába hajtani, a baj azonban — mint újságírók jelentették, — közvetlenül Cuba és Laos után az államférfiak kétkedve fogadták Johnson alelnök biztató kijelentéseit.

DÉL KOREABAN

a hadsereg generálisai elcsapták a kormányt, katonai uralmat létesítettek, Lt. General Chang Do Yung 38 éves vezérkari főnök vezetésével.

A délkoreai hadsereget mi képeztük ki, mi adjuk a felszerelést és saját két hadosztályunk is állomásozik ebben a messzelevő országban. A mi ottani haderőnk parancsnoka Carter Magruder generális.

Chang De Yung generális szerint a katonai uralom célja a korrupciót, a pazarlást megszüntetni és a kommunizmus ellen erősebben küzdeni.

John M. Chang kormányának tagjait a katonai junta tartóztatta, de később szabadlábra helyezték őket.

(Folytatás az 5-ik oldalon)

WELCH, W. VA.

Welch, W. Va. és környéke magyar bányászainak figyelmébe

HURD MOTORS, INC.
CHRYSLER és PLYMOUTH automobilonk képviselője és javító műhelye
Mielőtt autót vesz, akár újat, akár használtat — nézzén be hozzánk!

CONEY ISLAND, Welch, W. Va. — Telefonja: HE. 6-4480

Javító műhelyünkben a legjobb munkát végezzük, mérsékelt áron.

Kérdezze meg az orvosát és az megmondja Önnek, hogy

Flat Iron Drug Store
egy megbízható gyógyszerár
WELCH, W. VA. Telétenszám: HE 6-3380
Üzletünkben McDowell Countyban, legnagyobb választékban talál fényképezőgépeket!

Betétei **BIZTOSITVA** vannak, a környék magyarjainak küldjük **ÜDVÖZLETÜNKET**. Magyarországra és Európába pénzügyi-alkatokat elfogadunk.
Automobil kölcsönök!
McDowell County National Bank
WELCH W. VA. Telefonszám: HE 6-4112
Kölcsönök alacsony bank-kamatra.
A Federal Deposit Insurance Corporation tagja.
Betételei \$10,000.00 erejéig biztosítva vannak.
SAFETY BOX-OK KAPHATÓK \$400-TÓL FELJEBB

A legszebb ékszerek Welchben nálunk találhatók, mérsékelt árakkal! Ajándéktárgyakban minden alkalomra igen nagy választékot talál nálunk
DAVIS
Ékszer és ajándéküzlet jótállás mellett
103 McDowell St. Telefon: HE 6-3549
Welch, W. Va.
a Norfolk & Western vasút társaság hivatalos óra-felügyelője.

SZÍVELYES ÜDVÖZLETÜNK WELCH ÉS VIDEKE MAGYARJAINAK!
The O. J. Douglas Mortuary
R. E. L. DOUGLAS, tulajdonos
Kápolna és betegszállító autót
WYOMING STREET WELCH, W. VA.
Nappali és éjjeli telefon: HE. 6-3186.
Douglas Funeral Home, War, W. Va. — Telefon: 86.

A "Magyar Bányászlap" útján küldjük meleg üdvözetünket!
Szébbnél szebb virágok! Esküvői chokrok, temetési koszorúk, stb.
ROMEO FLORISTS
21 BANK STREET WELCH, W. Va.
Telefon: HE 6-2570 — Éjjeli telefon: KI 4501
Joe E. Romeo és Tony J. Romeo, tulajdonosok

MAGYAR BANYÁSZBARÁTAINKNAK
NCDOWELL ÉS WYOMING MEGYÉKBEN
Kártya és használja mindég:
GOODYEAR TIRES — SHELL PRODUCTS
A bíres Shell heating oil-gas (X-100 motor oil)
Ezek a legjobbak, amiket pénzértéért kaphat.
H. C. LEWIS OIL COMPANY
Distributor — Tires — Gasoline — Oil
TEL: HE. 6-2148. — H. C. LEWIS és H. C. LEWIS, Jr. — WELCH, W. VA.

Castro megtanulta a leckét

A szerencsétlen cubai nép diktátora megtanulta a leckét Hitlerrel és Rákosi Mátyástól — hogyan lehet zsarolni ember-életekkel.

Mint e lap olvasói előtt ismeretes az emberéletekkel való zsarolási kísérletet Hitler alkalmazta a most Jeruzsálemben tárgyalás a'att lévő Eichmanon keresztül, amikor a második világháború alatt 10.000 teherautó ellenében karmai között vergődő zsidók életét ajánlotta cserébe.

Az ajánlata nem talált meghallgatásra, nem küldték neki a 10.000 teherautót — amikre persze a hadseregének lett volna szüksége.

Rákosi Mátyás magyarországi uralma idején egy repülőgépünk eltévedt. Magyarországon szállították le — Rákosi Mátyás váltságdíjat követelt és kapott is, hogy a pilótát visszaadja.

Castro most ötszáz traktort és bulldozert követelt, hogy 1.200 cubait, akik a nem sikerült hadjáratban fogságba estek — kiengedje a fogolytáborból és újra elhagyhassák hazájukat.

Lehet arról vitatkozni — mint ahogy a politikusok és újságírók vitatkoznak is — helyes volt-e Mrs. Eleanor Roosevelt, Dr. Milton Eisenhower és Walter Reuther vezetése alatt bizottságot szervezni és pénzt gyűjteni a traktorok és bulldozerek vásárlására — nem lett volna-e helyesebb szóba se állni Castroval.

Akik helytelenítik a szóbaállást, azt mondják, az 1.200 fogoly élete nem forgott veszélyben. Castro azokat nem végeztette volna ki akkor sem, ha ajánlata süket fülekre talált.

Mások meg azt vallják, mi csak morális kötelességet teljesítünk, ha kimentjük az 1.200 embert Castro fogságából — mert hogy jelenlegi helyzetükbe kerültek azért kormányunkat is terhelte felelősség.

Castro persze széles propagandára használja az ügyet, szemtelenkedik szokása szerint és most például azt harsogja, csak úgy fogadják el a traktorokat és bulldozereket, ha azokat nem mint váltságdíjat küldjük a hadifoglyokért, hanem az invázió okozta károk megtérítéséért.

E sorok írásakor még nem tudjuk, hogy a traktorok és bulldozerek elmennek-e majd vagy sem, hogy az akciót lefolytatják-e, akik azt kezdték — mi csak leszögezzük, hogy Castro Hitler és Rákosi Mátyás jó tanítványának bizonyult: ő is emberéletekkel kíván zsarolni.

Nemzeti érdek: kontra éjjeli mulatók nyitvatartása

Kennedy elnök az adótörvényeket módosíttatni kívánja és be akarja tömteni azokat a lyukakat, melyeken keresztül sok dollár elfolyik — az adózás elől.

Nemzetünknek több adóbevételre van szüksége, mert hiszen a kiadásaink is hatalmasan emelkednek.

Az adótörvény egyik módosítása magával hozná azt, hogy erősen megszorítanák a vállalati adóknál azt, hogy üzleti kiadásoknak könyvelhessenek el gazdag ebédeket és vacsorákat, színház és football jegyek árát, mulatókban kifizetett összegeket.

Ma valósággal tobzódanak a nagy vállalatok vezetői, magasrangú alkalmazottai ha kiruccannak otthonról — mert az adóbevallásnál a kifizetett összegeket mint üzleti kiadásokat tüntethetik fel.

Az adótörvény javaslat bizottsági tárgyalásán megjelentek a new-yorki nagy éjjeli mulatók tulajdonosai és azt kérték, hogy — ne nyuljanak a jelenlegi törvényhez, hagyják tovább is elszámolni a mulatók számláit üzleti kiadásokként, mert ha a módosítást a congressus megszavazza — a new-yorki nagy mulatóhelyek üresek lesznek, bezárhatják azokat.

A new-yorki éjjeli mulatók tulajdonosai nagyon ózót emberek, akiknek a nemzet érdeke bliktri — ők csak saját becses érdekeikkel törődnek. Mikor a kérelmet előterjesztették volna képen rámutattak arra, hogy milyen hatalmas összegeket dözsölhetnek el "üzleti költségek" címén egyes vállalatok emberei — ha egyszer a mulatók tulajdonosainak állítása szerint be kell majd csukni üzleteiket, ha az adótörvény módosítása lehetetlenné teszi, hogy mulatóhelyek borsos számláit mint üzleti kiadásokat könyvelhessék el.

"Szabadság utasok"

Ugy véljük nem kell sok szót vesztegetnünk arra, hogy bizonyítsuk mi minden embertársunknak egyforma jogokat szeretnénk látni az élet minden vonalán, hiszen cikkeknak sokaságát olvasták lapokban arról, hogy mennyire elítéljük az elfoglaltságot fekete, barna vagy sárga embertársainkkal szemben.

Mi is azt valljuk, minden teremtet ember egyforma jogokkal jön a világra, egyformán jussa kellene, hogy legyen a boldogulásra.

Mi elítéljük a déli államokban a feketebőrű embertársainktól jogok megvonását, tanulási lehetőségek körüli visszaéléseket, mint ennek annyiszor hangot adtunk.

Epen mert ez a nézetünk, határozottan helytelenítjük most azt az akciót, amit "Freedom Riders" névvvel láttak el feketebőrű embertársaink és hozzájuk csatlakozott feltűnési viszke-

AZ ESEMÉNYEK NYOMÁBAN

(Folytatás a 4-ik oldalról)

Chang generális Washingtonba akart jönni, hogy Kennedy elnökkel tanácskozzék, de elnökünk az utazás előtti napokban annyira el volt foglal-

va, hogy ezt az óhaját nem teljesítették.

Chang generális észak-koreai, japán katonai iskolában nyerte kiképzését, a dél-koreai sereg szervezése idején átküldték az Egyesült Államokba. Egy évig az Egyesült Államok vezérkari iskolájában is tanult 1952-ben. Azt tartják róla, hogy hazánkban őszinte barátja.

Ottani követségünk az első napokban a generálisok ellen fordult és az elmozdított Chang kormány mögé sorakozott, — ami kétségtelenül rossz lépés volt.

Mikor Syngman Rhee ellen forradalmat rendeztek és elmozdították helyéről, John Changot azzal ültették a miniszterelnöki székbe, hogy megtisztítja a közhatalokat a korrupciótól, pazarlástól. A generálisokat felháborította, hogy ez nem történt meg és Chang kormánya olyan korrupt volt, mint elődei.

Ezért határozták el a puccsot és kergették el a kormányt azzal, hogy amint annak idejét látják, újra polgári kormányzatot adnak Dél-Koreának.

Chang miniszterelnök két napig bujkált a puccs után, de aztán előjött helyéről és arra kérte a népet, hogy támogassák az új kormányt.

Hogy mi következik Dél-Koreában? Senki sem tudhatja. Egyelőre annyi biztos, hogy a

hatalomra jutott generálisok kommunista ellenesek. Így marad-e? Ki tudja?

ALGIR

ügyében végre tárgyalnak a francia és algíri forradalmi megbízottak, Franciaország Evia les Bains nevű üdülőhelyén du Park nevű szállodájában. Már az is eredmény, hogy végre leültek tárgyalni.

A francia csoportot Louis Joxe, az algíri ügyek minisztere, az algíri forradalmárok csoportját Belkacem Krim a forradalmi hadsereg parancsnoka vezeti, aki jelképesen ötször lett kivégezve. Az eredeti kilenc forradalmi vezető közül csak neki van módjában a tárgyalásokban résztvenni, négy elcsúszott a harcok folyamán, négy meg francia börtönökbe van zárva.

De Gaulle a forradalmárok felé gesztussal 6000 algíri hadifoglyot szabadon bocsájtott, a vezető forradalmárokat pedig az eddigi börtönökből egy kellemes villába szállíttatta.

Persze a tárgyalások a hat éves háborúskodás után nem mennek majd simán, biztosan lesznek nagy viták is közben. Annyi bizonyos, De Gaulle békét szeretne, nyilván az algíriak is — s csak az algíri franciák hetvenkednek, akik nem akarnak De Gaulle elgondolásai mellé állni — míg nem kényszerítik majd őket.

JORDÁN KIRÁLYA

szakított a tradíciókkal, nem arab, mohamedán nőt választott új párjául, hanem egy angol ezredes szőke leányát, aki egy hónap előtt lett mohamedánna.

Az esküvő se a megszokott mohamedán módon ment végbe, a menyasszony jelenléte nélkül, hanem olyan formában, mint zsidó és keresztény esküvők történnek.

Hussein királynak küzdelmébe került országa vezető államférfiát rávenni, hogy beleegyezzenek házasságába anélkül, hogy neki a trónról le kellett volna mondania. Országának népe nem nézi jó szemmel, hogy a király angol nőt vett feleségül.

A fiatal jordán király erős akaratu és végül győzött. Az új feleség második, első házassága — válassal végződött.

Hussein király felesége azonban hivatalosan nem viselheti a királyné címet, semmiféle rangot nem kapott a házasság által.

Jordán államférfiai ma is attól tartanak, hogy a szomszédos országok vezetői, akik Husseinnek nincsenek jóban, kihasználják a házasságát arra, hogy izgassák a népet ellene — és forradalommal elkeressék őt a trónjáról.

IRAN

sahja se nyugszik rózságyon, az ő trónja is állandóan veszélyben forog. Csak a mult hetekben volt ott kormányváltás, ami a tanítók és diákok sztrájkjából keletkezett. Jaffar Sharif-Imami miniszterelnököt menesztetni kellett és a shah helyére Ali Amini 53 éves, francia egyetemen tanult nagybirtokost nevezte ki.

Az új miniszterelnök sokalja, amit az eddigi kormányok a haderőre költöttek, kevesli viszont amit a nép életszínvonalának emelésére áldoztak.

Irannak nagy bevétele van olajból és ha ott nem lopnának annyit a magas állású hivatalvezetők, generálisok és mások, akkor sokkal több juthatna a nép életszínvonalának emelésére is.

A pénz értéke süllyed, az árak folyton emelkednek, a

VÁMMENTES KÁVÉ, KAKAO, TEA, SZÖVET, VÁSZON, GYAPJUFONÁL, CIPŐ, ÉPÍTŐANYAG, KERÉKPÁR, RÁDIO, HÁZTARTÁSI és IPARCIKKEK RENDELHETŐK
MAGYARORSZÁG és CSEHSZLOVÁKIA
területén élő címzetek részére. A csehszlovákiai TUXEX csomagok teljesen különböznek a magyar IKKA csomagoktól.

MINDENFÉLE GYÓGYSZEREK IS RENDELHETŐK
ARJEGYZEKET KIVANATRA KÜLDÜNK

U.S. RELIEF PARCEL SERVICE, Inc.

Phone: LEHIGH 5-3535 245 East 80th St. NEW YORK 21, N. Y.
BRACK MIKLÓS igazgató UJ CIM BEJARAT a 2nd AVE.-ről

nép elkeseredése nagy, így ott nagyon jó talajra találtak a kommunista ügynökök.

Amini miniszterelnök a shahhal elcsapatta azokat a magas állású egyéneket, akikről köz tudomásu, hogy állásukat a kincstár dézsmálására használták, akik egész sor palotát építtettek maguknak.

Amini a rend teremtését erőlyes kezekkel kezdte, a tolvajok ellen eljárást indított, vagyonuk elkobzását kívánja — a sztrájkoló tanítóknak (havi fizetésük kb. havi \$25, viszont egy font hus kb. \$1.25) javítást adott. Teherán tömérdek mulatóhelyéről, ahol a tolvajlással szerzett pénzeket dozsolták, vagy 1000 külföldi "művésznot" kiutasított az országból.

MAGYARORSZÁGBÓL

a hivatalos Magyar Távirati Iroda hírül adta, hogy Kádár János a kommunista párt feje és Kruschchev bizalmasa az

egyik gyártelepen beszédet tartott és kijelentette, miszerint a magyar haderőt azért kell gyorsabban fejleszteni, a legmodernebb harci eszközökkel felszerelni, mert — Kruschchev szándéka a Szovjetországhoz csapatait onnan kivonni.

Hogy ezt Krushchev mikorra tervezné, arról nem tett Kádár említést, de hozzátette, miszerint a kapitalista országok támogatására készülnek a szocialista kormányzat alatt álló országok ellen — ezért kell a magyar népnek is nagy áldozatokat hozni fegyverkezésre.

Hogy Kádár szükségét látta a szovjet haderejének kivonásáról beszélni azt mutatja, tudomást szerezhettek arról, hogy a nép körében ez az óhaj ma is él, viszont mert ezt az ígéretet már sokszor kapta a szülőföld népe, bizonyosan nem nagyon adtak hitelt Kádár új ígéretének.

Szovjetországhoz nem meri kivonni csapatait Magyar-

országból, mert Moszkvában jól tudják azt, hogy ha háborúra kerülne sor, a magyar hadsereg Szovjetországhoz oldalán nem jelentene nagy értéket. Éppen úgy a többi legázolt országok seregei se. Minden Szovjetországhoz láncolt nép szeretne szabadulni Moszkva igája alól, igazi demokratikus kormányzatot, igazi választott parlamentet hazájukban — s tudják, hogy egy új háború esetén, ha Szovjetországhoz győzelmével végződne, sorsuk még rosszabbá fordulna, hazájukat véglegesen beolvasztanák Szovjetországhoz — mint történt az a balti államokkal.

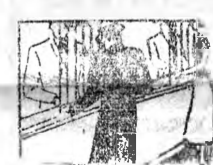
HALÁLRA GAZOLTA A BANYÁBAN A MOTOR

Az Oglebay-Norton Coal Company, Kayford, W. Va. bányájában Paul F. Ellis, 49 éves bányász a motor elé került, halálra gyázolta.

CITY NATIONAL BANK OF FAIRMONT

Fairmont, W. Va.

Gondoljon jövőjére, takarítson meg jövedelméből és helyezze el nálunk kamatozásra. — A bank üzlet minden ágával foglalkozunk, figyelmes kiszolgálásban részesítjük ügyfeleinket.

Új automobil vásárlásra kölcsönt nyújtunk 5% kamattal mellett. — Pénzt küldünk törvényes uton az óhajába.

Intézetünk a Federal Reserve System tagja, betétek \$10,000.00-ig biztosítva.

BÉRLEJEN NÁLUNK SAFETY DEPOSIT BOXOT

Üdvözljük a környék magyarságát

Bonn's Prescription Shop

118 ADAMS ST. — Tel. 43. — FAIRMONT, W. Va.

Annan Pharmacy

322 ADAMS ST. — Tel. 3540. — FAIRMONT, W. Va.

NORTHFORK, W. VA.

34 éve vagyunk az üzletben és soha sem tagadtuk meg a szolgálatot, ha rossz anyagi helyzetben volt.

Bennett Funeral Home

Northfork, W. Va. — Telefon: 324.

Kimball, W. Va. — Telefon: 3311.

Betegszállító kocsit szolgálat.

BECKLEY, W. Va.

CALFEE
Funeral Home
800 SOUTH OAKWOOD

1902 óta SZOLGÁLJUK BECKLEY ÉS KÖRNYÉKÉT!

— Köszönjük a magyarság pártfogását. —

BECKLEY, W. Va.

Clifford 3-8381.

IZLETES ÉS TÁPLÁLÓ. Süteményeink is kitűnőek!

Beckley, W. Va. * Logan, W. Va. * Welch, W. Va. * Bluefield, W. Va.

POCAHONTAS, VA.

A környék magyarságának igaz barátja!

Üzleteinkben mindig megkapja pénzének ellenértékét!

Pocahontas Fuel Stores

including

Champion Stores

Operated by

Pocahontas Fuel Company

Division of Consolidation Coal Company

Kiterjed gondosságunk és körütekintésünk a legkisebb részletekre is a gyász óriában.

TYREE

Funeral Homes, Inc.

435 MAIN STREET

Tel.: HO. 9-3351

Oak Hill, W. Va.

Tel.: TR. 7-6454

Mount Hope, W. Va.

McMECHEN, WEST VIRGINIA

ÜDVÖZLET MAGYAR BARÁTAINKNAK!

B. W. RIGGS

FUNERAL HOMES
AMBULANCE SERVICE

Moundsville, W. Va.

Telefon: Tilden 5-4560

McMechen, W. Va.

Telefon: Benwood 99

Lakás Telefon: Tilden 5-1145

Tessék kitölteni, kívágni és hozzánk beküldeni!

A Nagy Kaszás egyre gyakrabban látogat közénk és visz el magával családunk tagjaiból. Fájdalom, állandó rovat lett lapunkban a "Mennek, egyre mennek..." és bucsuzunkunk kell kedves jó barátoktól, bajtársaktól.

E szomorú rovat írása alkalmával azonban nagyon gyakran kerülök abba a helyzetbe, hogy csak hiányosan tudok írni az elhunyt kedves barátáról — mert nem állnak rendelkezésemre személyi adatai.

Segíteni akarok ezen az állapoton és ezért arra kérem a Magyar Bányászlap családjának tagjait töltsék ki az alanti kérdőívet és küldjék azt be MIELŐBB. A beérkezett kérdőíveket én elteszem és aztán, ha Isten valakit haza szólít az örök hazába, itt lesznek az adatok, méltóképpen tudom megírni lapunkban a bucsut.

Hiszem barátaim, a lap olvasói helyeslik szándékomat, egyetértésem velem abban, hogy így lesz jó, ha minden testvérnek, feleségének az adatai itt lesznek.

Születtem községben megyében év hó nap.

Feleségem leány neve született községben

..... megyében év hó nap.

Házasságra léptünk év hó nap helységben.

Amerikába jöttem év hó nap.

Gyermekeink neve Név

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Fontos újítások a társadalombiztosításban

A Social Security egyik fontos újítása, hogy Amerika munkaképteleneinek és hozzátartozóinak is folyósít havi járadékokat, akiknek a régi törvény értelmében ez nem járt volna.

A munkaképtelenek most már korukra való tekintet nélkül jogosultak nyugdíjra.

Ha a munkaképtelen elég ideig végzett Social Security-vel fedezett munkát és ha testi vagy szellemi baja eléri azt a fokot, amelyet a törvény feltételez, ő és hozzátartozói havi járadékokat kaphatnak, — ha még nem is töltötte be az 50. életét, — amit az előző törvény föltételként megkövetelt.

Azok, akik még nem értesítették a Social Security hivatalát munkaképtelenségükről, tegyék meg azonnal, mert nem kaphatnak segítyt, ha nem kéri.

Aki 1200 dollárnál nem keres többet egy év alatt, minden hónapban megkaphatja a Social Security csekijét.

Minden gyermeknek jár annak az összegnek a 3/4 része, amelyet az elhunyt családfe kapott volna nyugdíjképpen.

A jelkések 1962. április 15-ig jelenthetik be önkéntes csatlakozásukat a Social Security-hez.

A temetési járadékot a temetkezési vállalatok közvetle-

nül felvehetik, ha 90 napon belül senki sem jelentkezik a költségek fizetésére.

Aki Social Security rokkantsági járadékot huz, 12 hónapban át megkísérélheti, hogy ismét munkát vállaljon, mialatt a munkképtelenségi segítyt keresete ellenére is felveheti.

Aki további felvilágosítást óhajtott Social Security ügyekben, forduljon a legközelebbi Social Security hivatalhoz.

Okvetlenül jelentkezünk, ha úgy gondoljuk, hogy járandóságaink vannak. Kérelem nélkül senki sem kaphat segítyt a Social Security hivataltól.

500 millió dollár Latin Amerikának

A szenátus megszavazta azt a Kennedy-féle törvényjavaslatot, hogy a U.S. 500 millió dollárt folyósíthasson Latin Amerika népe áldatlan gazdasági helyzetének feljavítására és a közjó előmozdítására.

A kamatláb felső határát 8 %-ban állapította meg a szenátus.

Ebből az összegből 100 millió dollárt Chile fog kapni, hogy az elmúlt évi földrengés okozta romok helyén új városokat építhessen fel.

Kennedy elnök életének megmentője

Egy ausztráliai, aki a második világháborúban irányította a mentési munkálatokat, mellyel egy amerikai partraszállás sebesültjét mentették meg, New Yorkba érkezett, hogy elnökünk meghívásának eleget tehessen.

Arthur Reginald Evens, 55 éves könyvelő, megérkezésekor a riporterek előtt szerényen kijelentette, hogy a dicsőség nem őt illeti egyedül Kennedy életének megmentéséért, hanem alakulatát, mely oly gyorsan és bajtársiasan végezte kötelességét.

Evans elbeszélése szerint, a Salamon szigetek egyikén volt partör, mikor egy bennszülött jelentette, hogy egy közeli szigetnél egy partraszálló hajó nagy bajban van és rádióán át segítséget kér. Kennedy patrol torpedó hajóját egy japán romboló ugyanis kettészelte.

A riporterek megkérdezték Evanst, hogy Kennedy megmenekülésekor elképzelte-e, hogy egykor az Egyesült Államok elnöke lesz?

Határozottan felelte: Nem!

Lenin béke-érem Castronak

A Szovjet Unió óriási május elseji ünnepélyén Fidel Castrot a kormány a Lenin béke-éremmel jutalmazta meg, 5 más személlyel együtt. Dicsérték Castrot, mint hőst és diplomatát, aki egész életét népének szabadságáért és függetlenségéért áldozza fel.

Mondották, hogy Castro bátorsága biztosította a tartós győzelmet népe számára.

Castroval együtt kitüntették Mrs. Nehrut, Nehru India miniszterelnökének rokonát, aki elnöke volt annak a bizottságnak, amely ellenezte a katonai megegyezést Pakistannal.

Arra a kérdésre, hogy mit

tart Kennedy nemzetközi politikájáról azt felelte, hogy nem tud beleszólni a nemzetközi politikába, de úgy látja, hogy az elnökre sok nehéz munka vár. Úgy érzi azonban, hogy Kennedy ezeket a problémákat jól meg fogja oldani.

A bajtársi találkozás azért késett, mert Evans címe és neve nem volt olvasható azon a feljegyzésen, melyet megmentésekor kért és kapott.

A becsületesség több mint elmélet

A 48 éves Howard Jacobs East St. Louis-i lakos mindig hitt abban, hogy az emberek általában becsületesekek.

Most ez a hite csak megerősítést nyert.

Jacobs, aki egy fagylatot árusító gépkocsi kezelője, a minap bankjának fali ablakához hajtott, hogy a keresetét a bankba tegye.

A pénze 5 és 10 dolláros bankjegyekben egy szivardobozba volt elhelyezve, melynek fedelét egy hirtelen kerekedett szél felcsapta és az 500 dollárt kitevő bankjegyeket szerteszét röpítette egy nagyobb területen.

Az arra járók segítették Jacobst a pénz összeszedésében és sikerült is — 15 dollár hiányával valamennyit összeszedni.

Jacobs meséli, hogy néhányan utcahosszat loholtak a papírpénzek után és visszahozták neki a hiányó 15 dollárt.

MEGÖLTE A VILLANYÁRAM
A Y & O Coal Co. Van, W. Va. bányájánál Dennis Freeland Brown 50 éves külszíni munkás 440 voltos villanyvezetékekkel érintkezett, nyomban kő szakadt, megölte.

Gyászolja özvegye és két gyermeke.

MORICZ ZSIGMOND

BETYÁR

REGÉNY

(Folytatás)

Az anyja behozott egy tányér levest és letette az asztalra.

Ránézett öltözés közben a levesre s látta, hogy az nem tyukhusleves, hanem husleves. Marhahus volt a tányérban, nagy darab.

— Micsoda leves ez?
— Sohe törődj vele, edd meg.
— Maga hust vett a mézsárosnál?
— Muszáj most Zsófi miatt.
— Maga megtalálta a pénzemet a kalapba. Maga mingyárt elköltötte?

— Ó, Istenem, ne kiabálj már. Egyél.
A kabátjának az egyik ujját már felhuzta, a másik kezével odanyult, fogta a tányért az asztalon és kiöntötte a földre, hogy csak úgy repült szerteszét a hus.

Mindenki rémülten nézett rá, mintha örültet látnának.

— Fiam.
— Maga engem meglopott! Maga vén boszorkány! Maga gyalázatos vénasszony. Maga nekem nem anyám, hanem megölő gyilkosom. Mogy mert maga hozzányulni, ami nem a magáé?
— Fiam.

— A maga vére van énbenem. A maguk vére. Az apám is, az anyám is. Vegyék tudomásul, hogy itthagynom magukat és pusztuljanak el a sárban, a piszokban... Velem ezt nem lehet csinálni... Én nem vagyok az öreg Avar János, akit maga egy életen át hurcolt az orránál fogva... Én nem leszek itt a maga kapcája, akivel azt csinálhat, amit akar. Én nem azért hoztam haza a pénzt, hogy maga egy nap alatt eltékozzolja. Én magukat mindjárt leölöm, ha úgy nem lesz, ahogy én akarom... Megértette?

Az öregasszony halálosan megszeppenve nézett s nyitott szájjal hallgottott:
— Bánom is én. Keressetek annyit, hogy enni lehessen. Ha nincs? Arra tanít?

— Én azt hiszem, nem kértél tőlem tanácsot.

Avar János megszéldült. Hm. Az anyja tud valamit. De csak most réttent meg igazán. Vajon nem kutatta még ki, hogy hol van elrejtve a pénz?...

Felhuzta a kabátját, felvette a kalapját, rendbe rángatta magát a ruhát s kiment. Megállott a ház előtt: a fa ott van a helyén.

A nap sütött. A föld már is szikkadt volt. Nem látott egyetlen nyomot sem, mely az odvas fa felé vezetett volna. Ettől megcsillapodott.

Honnán is gondolná az anyja, hogy éppen ebbe az odvas fába... Inkább azt gondolhatja, hogy a kutba vetette, a szomszéd kutiba, mely a kerítés mellett áll, s ők is ezt használják...

Visszament a ház ajtajáig:
— Hajja.

Az anyja előtötyögött. Savanyu arccal, lesütött szemmel, mint a kis Jani, ha dühös.

— Adja ide a pénzt. Ami megvan.
Az anyja vállat vont.
— Nincs pénz? ... Semmi pénz nincs?
... ordított rá. — Mit vett rajta?
— Mit vettem rajta! Magamnak vettem kendőt! — s megrántotta a vállán a halálosan ócska fekete kendőt. — Vagy cipőt — s kimutatta a hosszú, barna, foltos szoknya alól a rossz cipőjét, amelybe szabadon járt be a víz, a sár.
— Hát hova tette?
— Orvosnak! Orvost kellett hivatni! Zsófi hugod oda vót! Halálos! Az orvos meg azt izente, nem jön, csak ha tíz forintot küldenek neki, meg szerkeret. Hát elment Dara, elvitte a tíz forintot, ő is egy forintot kapott! Mikor hazavitte az orvost, elhozta az orvosságot, az is hat forint volt. Mert edényt kellett neki venni, meg szerzőságot, amivel gyógyítani kell... Három forintért meg a bótba kellett valamit venni, hogy enni legyen. Most a Zsófi vigyáznia kell.

— Zsófi még nem is eszik. Ilyen első napokon az asszonynak nem szabad enni.

— Vannak elegendő akik esznek. Vettem egy fél kiló hust, fél kiló zsírt, egy kis lisztet, kenyeret, rizsát. Má odavót a három forint.

— Rizsát.
— Csak egy kicsit vettem, fél marékka. Levesbe.

— Krumpli nem is jó.
— Azt is vettem egy vékát.
— És hol a harmadik tízes?

— Milyen harmadik?
— Három vót a kalapba.

Az öregasszony megfordult. Biztosan az jutott eszébe, hogy nem jól bontotta ki a kalapban a papírt. De a kalap a fia fején van. Ennek is eszébe jut s leveszi a kalapot a fejéről. Ki a belsejéből a papírt, ami viszsza volt rakva, kibontotta s megtalálta benne a harmadik tízforintos bankót.

— Ezt nem kapják meg, csak a jövő héten — mondta. — A héten megkoplaltatom magukat.

Ezzel elment a faluba.

5

Dea vidám csodálkozással nézett körül a társaságban.

Szíve körül valami félelmes vilámságot érzett. Nem boldogság volt ez, hanem kínos boldogtalanság, s mégis vidám és önmagát ünneplő érzés volt. Ünnepelte a bátorságát, a vakmerőségét és az okosságát. Néha megérintette melle alatt a füzőjét s ilyenkor nem hallotta mit beszélnek az asztal körül ezek a valódi nagyurak, akik még őt is, azt lehetne mondani, kívül tartják a saját körükön, amin azonban ő csak mosolyog, mert már döntött s tudja, hogy soha többet nem lesz közöttük, és így szinte mint valami színjátékot, figyeli a szavakat, a figurákat és a képeket. Nem, ő többet nem fog ebben a teremben vacsorázni. Az ezernyi gyertya nem világít ki soha többé az ő számára a csillárokból. Boldog, hogy Antal gróf ma sem jelentkezett, és senki sem tudja hova lett. Átadja szegény Toncsi-Loncsit a sorsának, s ő maga diadallal és saját külön önérzetével kivonul a mágna-sok világából s örülni fog, hogy volt alkalma bepillantani ebbe a szentek legszebb szentélyébe, ahova egyszerű halandó soha be nem juthat, hacsak nem inspektor vagy pébános, vagy tányérnyaló. Ó már üdvözült mosollyal haligatta a csevegést, mint aki túl van a földi ingereken. A titok valósággal az üdvözültek atmoszférájába emelte. Fel volt magasztosulva, nem szólalt meg, ha egy igent vagy nemet kellett mondania, az is boldog zavarral sikerült.

— A fácán királyi eledel — mondta az egyenruhás ezredes, Wallenstein gróf, aki balján ült. Harsányan beszélt, mert huszár volt, és ehhez az uniformishoz harsány hang dukál. Lóról kommandíroz, bizonyára azért van úgy meggyőződve mindentől, amit mond, hogy mérföldes hangon közli véleményeit. — Csak tudni kell jól elkészíteni őt.

Dea elmosolyodott. Ezek a mágna-sok egy egészen önálló magyar nyelvet beszélnek, igazán mágna-s nyelvet, melyet csak mosolyogva lehet hallgatni... "Ó".

— No, halljuk, hogy kell elkészíteni őt? — mondta finom gunnyal, vagy inkább kedves csufolódással. Azonnal látta, hogy az ezredes felesége, született Bán-Kutassy báróné, túl élénk arcán megjelent valami tulzott figyelem. Az ezredesné arca kerekded volt és vérral telített, az arca hallatlanul mozgékony, s Dea megéreztte, hogy bár az ezredesnek halvány fogalma sincs arról, hogy az ő hangja csufolódik vele, a felesége ezt felfogta s már vissza is adja avval a megmeredt figyelemmel mintha neki nem lenne joga ilyen könnyed hangnemből reflektálni.

— Itt, ezen a Magyarországon tulkorán sütik ki a fácánt — állította az ezredes. — Nem várják elő, míg a hus tökéletesen megérelődik.

Dea nem tehetett róla, nevetni kezdett. Az inasok nagy tömeg vaddisznó szeletet szolgáltak fel, apró croquettekkel s a fehér bóbítás szobalányok a mártást hordják utána, és az ezredes a fácánról ábrándozik, kaszárnnyai hatalmasan.

Az ezredes Dea felé fordulva mondta fontos kijelentését, de Szentiday gróf válaszolt rá, aki a Dea jobbán ült. Nagy, lomha fiatal férfi:

— Már régen mondom. Én állandóan tanítást tartok, hogy a fácán husa a tollában érke meg, mint a nemes bor a hordóban.

— Ez az, kedvesem — kiáltott át neki Deán keresztül az ezredes. — Nos, ez az. Ez a legfontosabb problémák egyike, hogy meddig kell öneki a tollában állania.

Dea nem akart nevetni, mert az ezredesné egyre gyanusabban figyelt rá. Ez a szép fiatal asszony nem tudott féket tenni a mimikájára, s Dea érezte, hogy nem rokon-szenvez vele.

(Folytatjuk)

A Magyar Bányászlap fenntartására...

Az elmúlt két hétben a következő testvérek küldtek segítséget előfizetéseiken felül is kedves lapjuk életben tartásához: 2 dollárt Demchak Mihály, Hiram, O., Lassanné Julia, Cleveland, O., Mijaresné Emma, East Fultonham, O., Murányi János, Sweet Springs, James Alton Aaron 36 éves W. Va., Ratz János, Cairnbrook, gépkezelőre munkája közben Pa. és Gleza János, Livonia, kő szakadt, megölte.

Mich. 1 dollárt: Kraylik István, Trenton, N. J. Köszönet testvérek.

MEGÖLTE A KÖSZAKADAS

A Collier Coal Company, Milburn, W. Va. bányájában James Alton Aaron 36 éves gépkezelőre munkája közben Pa. és Gleza János, Livonia, kő szakadt, megölte.

PORTAGE. PA.

UNION MŰHELY!

Modern hatalmas telepünkön több mint 170 union alkalmazottunk áll rendelkezésre. Nyugodtan bízhatja ránk a munkát, mindenre kiterjed figyelmünk.

Szőnyegtisztítás, szőrmestisztítás, szőrmemegőrzés, ruhatisztítás, ingmosás.

PORTAGE CLEANERS, INC.

MUNSTER ROAD, — PORTAGE, PA.

Telefon: Portage 6-3171 — Johnstown 9-1566

Használja a mi 24 órán át nyitva tartott Coin-Operated Self Service Laundry szolgáltatunkat (Quaker Market üzlet mellett) — 24 mosógép és 10 szárítógép áll rendelkezésre! — 11 lb. mosás csak 25 cent, 10 pernyi szárítás csak 10 cent.

Szakavatott gyógyszerész készíti el itt receptjeit.

Száz és száz hasznos gyógyszerértári cikket

HONS DRUG STORE

614 MAIN STREET, PORTAGE, PA.

Telefon: PE. 6-3421

Minden vas, festék, üveg, villanyos házfelszerelést nagy választékban megtalálhat nálunk

Plummer Hardware

Vasárak, festékek, üvegáruk, villanyos felszerelések, Glidden Spread Satin féle festékek. — Stanley szerszámok. — Üzletünkben beválthatja a Red Scissors couponokat!

716 MAIN ST. — Telefon: PE. 6-4211 — PORTAGE, PA.

NANTY GLO, PA.

NANTY GLO, PA.

Ondriezek Funeral Home

TELEFON: 4-4683

1907 óta szolgáljuk a vidék népét
A Magyar Bányászlap útján küldjük üdvözlétünket Nanty Glo, Twin Rocks, Cardiff és Vintondale magyar bányászainak.

MARTINS FERRY, OHIO

Magyarul beszélünk!

Nálunk nagy választékot talál kitűnő minőségű cipőkből családja minden tagjának, férfi és női cipők jutányos áron arch supporterral.

Munkáscipők, safety boots-ok, garantáltan tartós minőségben.

Economy Shoe Store

404-406 Hanover St. Tel. ME. 3-0061. Martinsferry, O.

HA JÓL AKARJA MAGÁT ÉREZNI nézzen be hozzánk

DUTCH HENRY'S

RESTAURANT & UNION BAR
"ALL LEGAL DRINKS SERVED"
118 Hanover Street — Phone ME. 3-1772
Martins Ferry, Ohio
GEORGE RANDALL, tulajdonos.
Jéghideg sört szállítunk házhoz láda számra Este 6-tól 10-ig.
Kitűnő borokat üvegeként is adunk.
NAGYSZERŐ TELEVÍZIÓS KESZÜLEK!

ST. CLAIRSVILLE, O.

BECK FUNERAL HOME

204 W. MAIN ST. Tel. OX 5-0475 ST. CLAIRSVILLE, O.

Pontos kiszolgálás, mérsékelt árak.

Gyönyörű hűtött (airconditioned) kápolna.

A szabad világ legnagyobb magyar könyvkereskedése:
Sao Paulo, Brazília

DR. BRÓDY SÁNDOR

Rua Conselheiro Crispiniano 404. 3. em. 300-5.
Magyar szípirodalmi művek, klasszikus és modern írók, irodalmi, művészeti, tudományos szakkönyvek, folyóiratok, szaklapok.

Kérjen díjtalan könyvjegyzéket. — Levelezési cím:

LIVRARIA BRÓDY Ltda.

C. P. 6366, SAO PAULO

—A Magyar Bányászlap UJ ELŐFIZETÉSI ÁRA: egész évre 8 dollár, félévre 4 dollár—

Hét krajcár

Irta: Mórész Zsigmond

Jól rendelték az istenek, hogy a szegény ember is tudjon kacagni.

Nemcsak sirás-rivás hallatszik a putriban, hanem szivből jövő kacagás is elég. Sőt az is igaz, hogy a szegény ember sokszor nevet, amikor inkább volna oka sírni.

Jól ismerem ezt a világot. A Soósoknak az a generációja, amelyből az apám való, megpróbálta az inségné legulsóbb állapotát is. Abban az időben napszámos volt az apám egy gépműhelyben. Ő sem dicsekszik ezzel az idővel, más sem. Pedig igaz. — És az is igaz, hogy soha már én jövendő életemben nem kacagok annyit, mint gyermekségem

e pár esztendejében.

Hogy is kacagnék, mikor nincs már pirosarcu, vidám anyám, aki olyan édesdeden tudott nevetni, hogy a könny csurgott a végén a szeméből, s köhögés fogta el, hogy majdnem megfojtotta.

És még ő sem kacagott úgy soha, mint amikor egy délutánt azzal töltöttünk, hogy hét krajcárt kerestünk ketten. Kerestünk és találtunk is. Hármat a gépfiókban, egyet az almáriumban... a többi nehezebben került elő.

Az első három krajcárt már maga megelpte az anyám. Azt hitte, többet is talál a gépfiókban, mert pénzért szokott varrni, és amit fizettek, mindig

odarakta. Nekem a gépfia ki-foghyatatlan kincsesbánya volt, amelybe csak bele kell nyulni, s mindjárt van terülj-asztalkánk...

El is bámultam nagyon, amikor az édesanyám kutat, kirak gyűszűt, ollót, szalagdarabokat, zsinórt, gombot, mindent szétkotort, egyszerre csak azt mondja nagy bámulva:

— Elbujtak. — Micsodák? — A pénzeszkék, — szolt felkacagva anyám. Kihuzta a fiókot. — Gyere csak kis fiam, azért is keressük meg a gonoszokat. Huncut, huncut krajcárkák...

Leguggolt a földre, s olyanformán tette le a fiókot, mint ha félt volna, hogy kirepülnek; úgy is borította le, egyszerűen, mint mikor kalappal lepkét fog az ember. — Nem lehetett azon nem kacagni...

— Itt vannak, benne vannak, nevetélt, s nem sietett felmelní, — ha csak egy is van, itt kell neki lenni.

Leguggoltam a földre, úgy lestem, hogy buvik-e ki valahol egy fényes pénzeszke? Nem mozgott ott semmi. Tulajdonképpen nem is nagyon hittük, hogy van benne valami.

Összenézünk, és nevetünk a gyerekes tréfán. — Hozzányultam a fenekével felfordított fiókhoz.

— Psz! — ijesztett rám az anyám, — csendes, még kiszokik. Te még nem tudod, milyen fürge állat a krajcár. Nagyon sebesen szalad az, csak úgy gurul. De még hogy gurul...

Jobbra-balra dültünk. Sokat tapasztaltuk már, hogy igen könnyen gurul a krajcár.

Mikor felocsudtunk, én megint kinyújtottam a kezem, hogy felbillentsem a fiókot.

— Jaj! — kiáltott rám az anyám, s én megijedtem, úgy visszakaptam az ujjamat, mintha sparrerhez ért volna.

— Vigyázz, te kis tékozló, addig a miénk, míg itt van alatta. Csak hadd legyen ott még egy kis ideig. Mert látod, mosni akarok, ahhoz szappan kell, szappanra legkevesebb 7 krajcár kell, kevesebért nem adnak, nekem már van három, még kell négy, az itt van ebbe a kis házikóba; itt lakik, de nem szereti, ha háborgatják, mert ha megharagszik, úgy elmegy, hogy sose látjuk többet. Hát vigyázz, mert a pénz nagyon kényes, csinján kell vele bánni. Tisztelességgel. K ö n n y e n megapreghendál, mint az uri kisasszonyok. Te, nem tudsz valami csalogató verset, azzal tán ki lehetne csalni a csigabigahéjból? — Hányat kacagtunk e csacsogás közben. Tudom is én. De a csigabiga-csalogató nagyon furcsa volt.

— Pénz bácsi gyere ki, ég a házad ideki...

Azzal felfordítottam a házat. Volt alatta százféle szemét, csak pénz nem volt.

Az anyám savanyuan, felhuzott ajakkal kotorászott, hiába.

— Milyen kár, — mondta, hogy asztalunk nincsen. Ha erre borítottuk volna ki, nagyobb lett volna a tisztesség, akkor lett volna alatta.

Én összekapargáltam a sok lomot, s beleraktam a fiókba. Az anyám ezalatt gondolkodott. Ugy eltörte az eszt, nem tett-e valahova valami pénzt, de nem tudott róla.

De nekem furta valami az oldalamat.

— Édesanyám, tudok én egy helyet, ahol van krajcár.

— Hol, fiam, keressük meg, amíg el nem olvad, mint a hó.

— Az üveges almáriumba, a fiókba vót.

— Ó, boldogtalan gyermek, be jó, hogy előbb nem mondtad, most asse lenne.

Felállottunk, mentünk az

üveges almáriumhoz, aminek nem volt üvegje régen, de a fiókjába ott volt a krajcár, ahol én tudtam. Három nap óta készültem kicsenni onnan, de sose mertem. Pedig cukrot vettem vóna rajta, ha azt is mertem vóna.

— No, van már négy krajcár.

— Sose busulj már fiacskám, megvan a nagyobbik fele. Márcsak három kell. Oszlán, ha ezt az egyet megkerestük egy óra alatt, azt a hármat is megeljük uzsonnáig. Még akkor is moshatok egy rendet estig. Gyere csak szaporán, hát-ha a többi fiókba is lesz egyegy.

Hiszen ha minden fiókba lett volna. Akkor sok lett volna. Mert az öreg almáriom fiatal korában olyan helyen szolgált, ahol sok duggatni való lehetett. De nálunk nem sok terhe volt az árvának, nem hiába volt olyan göthös, szuette, foghijas.

Az anyám minden fióknak tartott egy kis prédikációt.

— Ez gazdag fiók vót. Ennek sose vót semmije. Ez mindig hitelből élt. No, te rossz, nyavalyás kókus, hát neked semmid sincs, hát neked sincs egy krajcárod? Ó, ennek nem is lesz, mert ez a mi szegénységünket őrizi. No, neked ne is legyen, ha most az egyszer kérek tőled, most se adsz. Ennek van a legtöbb, ni! — kiáltotta kacagva, amikor kirántotta a legelső fiókot, amelynek egy csepp feneké sem volt.

A nyakamba akasztotta, aztán leültünk nevetünkben a földre.

— Megállj csak — szolt hirtelen, — mindjárt lesz nekünk pénzünk. Az apád ruhájába lelek.

A falba szegek voltak vevve, azon lógtak a ruhák. S csudácsudája, ahogy a legelső zsebbe belenyul anyám, rögtön a kezébe akadt egy krajcár.

A szemének alig akart hinni. — Megvan! — kiáltott, — itt van! meg se győzők olvasni. Egy-kettő-három-négy-öt... őt! Már csak kettő kell. Mi az a két krajcár, semmi. Ahon őt van, ott akad még kettő.

Nagy buzgósággal kutatta végig az összes zsebeket, de sajnos, hiába. A legjobb tréfa sem csalt ki sehonnán még két krajcárt.

Már nagy vörös rózsák égtek az anyám arcán az izgatottságtól s a munkától. Nem volt szabad dolgoznia, mert mindjárt beteg lett tőle. Persze ez kivételes munka, a pénzkérésétől nem lehet eltítani senkit.

Eljött az oszonnaid is, el is mult. Mindjárt este lesz. Az apámnak holnapra ing kell és nem lehet mosni. A pusztá kutviz nem viszi ki belőle az olajos szennyet.

És akkor a homlokára csap az anyám.

— Ó, ő, én számár! Hát a magam zsebet nem nézem meg. De bizony, ha már eszembe jut, megnézem.

És megnézte. És tessék, ott is lett egy krajcárt. A hatodikát. Lázassak lettünk. Most már csak egy kell még.

— Mutasd meg a te zsebedet is. Hiátha abba is van.

Az én zsebem! Nojsz azokat megmutathatom. Azokban nem volt semmi.

Bealkonyodott, és mi ott álltunk a hiányos hat krajcárunkkal, mintha egy se lett volna. A zsidónál nem volt hitel, a szomszédok épp oly szegények, mint mi, s csak nem kérünk egy krajcárt!

Nem volt mást mit tenni, min tiszta szívből nevetni a nyomorúságunkat.

És akkor beállított egy koldus. Éneklő hangon, nagy siral-

mas könyörgést mondott. — Az anyám majd belebódult, úgy ránevetett.

— Hagyja el, jó ember, — mondta, — ma egész délután itt heverek, mert nincs egy krajcárom a félfont szappanhoz, hibázik az árából.

A koldus, jámbor arcú öreg ember, rábámult: — Egy krajcár? — kérdezte.

— Adok én. — No még az kéne, kódustól alamizsnát.

— Hadd el, lányom, nekem nem hiányzik. Nekem már csak egy hiányzik, a kapa föld. Avval minden jó lesz.

Kezembe adta a krajcárt, s

nagy hálakodással eldöcögött. — Na hála legyen — szolt az anyám, — szaladj hát...

Ekkor egy pillanatra megállt, aztán nagyot, nagyot kacagott. — Jókör van együtt a pénz, hiszen ma már nem moshatok. Setét van, oszt lámpaolajom sincs.

Fuldoklás jött rá a kacagástól. Keserves, öldöklő fuldoklás és ahogyan odaálltam alá, hogy támogassam, amint két tenyérébe hajtott arccal hajlongott, valami meleg ömlött a kezemre. — Vér volt, az ő drága vére. Az anyámé, aki úgy tudott kacagni, ahogy a szegény emberek között is csak kevés tud.

ITALCSEMPÉSZET

Az italcsempészet dollármilliókban okoz kárt a pénzügyi kormányzatnak az adózás ki-játszásával. Ujabbán súlyos károkat okoz a fogyasztóknak is, megrövidítve életüket.

A hivatalos közegek megállapították ugyanis, hogy a törvénytelen uton forgalomba hozott whiskey sokszor károsan nagy ólomtartalma már sok "élvezőjének" okozta halálát.

Igaz, hogy leginkább az ország déli részein kerül ez a mérgező ital forgalomba, de nem men-

tes attól Michigan sem. Hivatalos vizsgálat gyakran talál az ilyen italokban ólmot, amelynek mennyisége még nem halálos ugyan, de rendkívül egészségreontó. Az italokba kerülő ólom valószínűleg a titkos készítésnél használt alkalmatlan edényekből származik.

Mindenesetre az italcsempészet termékei ma már nem csak törvénytisztegetők, de — élvizetük életveszéllyel járhat.

EGYHÁZI HIREK

Crescent-Martins Ferry, O
Ref. Egyház
Dr. Várady Arthur lelkész

Junius 4-én, este fél 8-kor Martins Ferry-ben a CIO — volt Magyar Ház — halljában nagy magyar hangos filmelőadás lesz. Bemutatásra kerül a gyönyörű "Riadó a Kárpátonkon" című 2 és félórás film, szép zenével. Ezt minden magyarnak látnia kell! El ne mulassza. Hívja ismerőseit.

KERESTETÉS

Sopron megyében, Csapod községben született Nagy Józsefet (Takács) keresem, aki 1907-ben jött Amerikába és Pennsylvania államban dolgozott bányában. 1927-ben hallott róla utoljára otthon élő családjá. Mult évben én odahaza voltam, feleséged és Ilonka lányod nagyon kéretek, ha életben vagy, adj nekik életjelt magadról. Ha valaki tud róla, ha él és címét közölné vagy ha nem él és tudná hol és mikor halt meg, előre is megköszönném, ha értesítené. Címem: Steve Bella, Sharples, W. Va.

(Máj. 18, június 2, 16.)

LOGAN, W. VA

Bármilyen vízvezeték és csatornázási problémája van — bizza reánk!

Hotpoint PECK PLUMBING SERVICE
Deskins Add.
Box 1311 — Logan, W. Va
Telefon: PL 2-4270

EMERSON légkűtűk és TEMCO fűtőtestek képviselője.
A híres NATIONAL Line egyedárusítói vagyunk a környéken!
MI ELADJUK... MI FELSZERELJÜK... MI KARBAN TARTJUK

The National Bank of Logan

Alapítva: 1934. január 22-én.
A Federal Reserve System tagja.
A Federal Deposit Insurance Corporation tagja.

Tartsa nálunk pénzt, ahol előzékenyen szolgáljuk ki.
Logan vidéke magyarságát szeretettel szolgáljuk.

BETÉTEJE A FEDERAL DEPOSIT INSURANCE CORP. ALTAL \$10,000.00-IG VAN BIZTOSITVA.

Reszéljen Magyarul Üzletünkben!
Több magyar alkalmazottunk van!
"A NAGY ÁRUHÁZ, MELÝ KÜLÖNLEGES SZOLGÁLATOT AD."

Országosan hirdetett ruhák és cipők férfiak, nők és gyermekek számára. Teljes lakásberendezés, vas és villamosági áruk nagy választékban.

A híres General Electric villanyszekrényeket, rádiót, mosógépet, stb. árusítjuk!

Logan Mercantile Co.
300 MAIN ST. Logan, W. Va.
Telefon: PL 2-7260.

Üzletórák: Szombaton d. u. 5:30-kor zárunk. Hétfő nyitva déli 12-től este 9-ig

Üdvözljük Logan és környéke magyarságát!

Harris Funeral Home

LOGAN, W. VA.
Day or Night Phone PL 2-1311
Bob Harris

LOGAN PLANING MILL COMPANY

Magyar Barataink és Üzletfeleink!
Üzemünkben mindent megtalál, amire szüksége van. Deszka, ívcs, festék, szigetelő, cement, tetőanyag, stb. Csupa elsőrendű áru, kitűnő minőség. Köszönjük pártfogását.

TELEFON: PL 2-7480. Logan, W. Va. 735 Stratton St.

AZ ORSZÁGHÍRŰ PRATT & LAMBERT festékárúk képviselője
A FLINTKOTE szigetelő anyagokat áruljuk. Az általunk készített THIKBUT zsinidelyek a legjobbak. Nyáron és télen nincs jobb, mint az OWENS CORNING Fiber Glass insulation! — Szívesen megmagyarázzuk előnyeiket.

ÜDVÖZÖLJÜK
A KÖRNYÉK MAGYARSÁGÁT
KEDVELT UJSÁGJUK UTJÁN!

Mindig hálásan mondunk pártfogásukra.

COTTAGE FLOWER SHOP

Logan, W. Va.
120 Main Street
A Florist Telegraph Delivery Ass'n tagja vagyunk!

Telefon: PL 2-4822

FIZESSEN ELŐ LÁPUNKRA!

MAGYAROKNAK — MAGYAR SZÍVVEL

SZÍVESEN AJÁNLIJUK

Az Amerikai Magyar Református Egyesület

KITÜNŐ

Élet — Baleset — Kórházi — Betegségily
Családi és Tanulmányiségily

BIZTOSÍTÁSAIT

Ligonieri Bethlen Otthonunk Gyermek és Öreggondozásával Együtt

In The True Spirit of Fraternalism

SERVICE WITH SECURITY
IS ASSURED

Through the Best Life — Sick Benefit
Hospitalization — Educational — and
Family Security Insurances

With a Home For The Aged and Dependent Children
in Ligonier, Pa.

The Hungarian Reformed Federation Of America

**1801 P Street, N. W., — Kossuth House
Washington 6, D. C.**

Jó és jutányos biztosításaink iránt érdeklődők forduljanak bizalommal a központhoz, vagy az ország minden részében működő alábbi szervezőinkhez:

Felügyelő:

Nyugati kerület

BENEDEK JÓZSEF

12523 Buckeye Road
Cleveland 20, Ohio
Telefon: SKYline 1-8300

Kerületi managerek:

New York kerület

CSIK SANDOR
430 Davis Road
Fairfield, Conn.
Telefon: EDison 9-5321

Cleveland kerület

VARGO E. ELEMÉR
11818 Hamlen Ave.
Cleveland 20, Ohio
Telefon: GARfield 1-5757

Trenton kerület

Rev. FERENCZY PÁL
93 Louis Street
New Brunswick, N. J.
Telefon: CHarter 9-6228

California kerület

Rev. NÉGYESSY BERTALAN
704 Camphor Way
Upland, Cal.
Telefon: YUKon 2-0726

Pittsburgh kerület

SZÜCH JÓZSEF
4228 Stanley St.
Pittsburgh 7, Pa.
Telefon: JACKson 1-5231.

Chicago kerület

MODORY KÁROLY
5011 Ford Street
South Bend, Ind.
Telefon: 8-7717

UJKORI BÁBEL

Gróf Teleki Pál, Magyarország miniszterelnöke, egyben főcserkése, aki második Széchenyiként küzdött hazája Trianon alól való felszabadításáért s nyelvünk tisztaságáért, mondotta egyik beszédében: "Gondolat és érzésvilágunk mélységét és szépségeit egy nyelv sem fejezheti ki gazdagabban, mint a magyar."

Hogy milyen mélyértelmű igazság van a fenti idézetben, azt ösztönszerűleg érezzük és minden alkalommal megállapíthatjuk, valahányszor idegen környezetet, szokatlan tájszólás, de főleg nemkívánatos behatások érvényesülését kell tapasztalunk nyelvünk tisztaságának rovására.

Országunk négyszáz éven keresztül a Habsburg uralom elnyomó és erőszakkal németesítő igyekezetének hatása alatt, elkerülhetetlenül a "germanizmus" befolyása alá került, — Mária Terézia maga köré gyűjti a magyar nemesi ifjakat, a magyar főnemesség külföldön utazgat, divattá téve az előkelőség tartozékaként a német nyelv mellett a francia és angol ápolását, csak Kossuth és a körje tömörülő hazafiak igyekezete irányul a latin nyelv használatával ellensúlyozni a németesítő szándék érvényesülését, ("kaputos ember pedig jeleskedjék a "diáku" való beszélgetés szorgalmazásában").

BROWNSVILLE, PA.

Bármely építkezési, házjavítási munkát ránk bíz, mi azt lelkiismeretesen, s a k értelemmel elkészítjük. Tetőzet, házburkolat, fűtési készülékek, alumínium redőnyök.

Brownsville Siding and Roofing Co.

D. I. Cohen, tulajdonos
BRIDGE and HIGH STR.
TELEFON: STate 5-8660
BROWNSVILLE, PA.

CALIFORNIA, PA.

A JÓ BIZTOSÍTÁS NEM ÖLCSŐ! AZ ÖLCSŐ BIZTOSÍTÁS NEM JÓ!
AUTÓBIZTOSÍTÁS! TŰZ ELLENÍ BIZTOSÍTÁS!

Csupa megbízható nagy társaságokat képviselünk.
Köszönjük a magyarság támogatását!

J. W. EDWARDS & COMPANY

REAL ESTATE AND INSURANCE
Telephone: WE 8-2520 — California, Pa.

TŰZ - AUTÓ - BALESET - KÁRTÉRÍTÉSI BIZTOSÍTÁSOK

Magyar barátainkhoz! Gyönyörű ajándéktárgyak, katolikus vallási kegyesek, biblia, importált üvegarak stb. nagy választékban. Bárhova elküldjük.

The Edwards Gift Box

Irene Edwards, tulajdonos

257 Wood Street - Telefon: WEst 8-2402 - California, Pa.

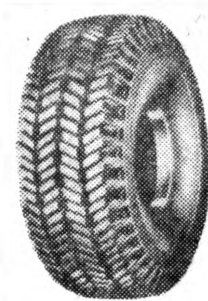
... minden bank szolgálatot kaphat
CALIFORNIA és CANONSBURG, Pa.-ban

PITTSBURGH NATIONAL BANK

Kényelmes helybeli bankszolgálat

A Federal Deposit Insurance Corporation tagja

BEALLSVILLE, PA.

Kedvelt újságjuk a "Magyar Bányászlap" után köszöntjük magyar barátainkat
Villamos házi felszerelési tárgyak. DUPONT festék.
AUTOMOBIL GUMIK JAVÍTÁSA ÉS UJRAÖNTÉSE A LEGFONTOSABB MUNKÁNK.

McDaniel Tire Service

BEALLSVILLE, PA.
Telefon: Beallsville 25
a "10"-es uton

zó alvilág életét jellemezte s ennek során egy megrögzött betörőnek szeretőjéhez írott "Kamelos Ljubnyám" - megszólítás, "zsargonban" írott levelet közölte. Ez az írás remekül jött az ifjúságnak, - hamarosan sokszorosított formában került körözésre s talán mondanunk sem kell, hogy ifjú titánjaink jobban fújták, mint a latin órákon tanult Phaedrusi meséket, vagy a Cicero idézeteket.

Az első világháború idején, főleg a közös ezredeknél alkalmazott német szolgálati nyelv rontotta meg katonáink nyelvvezetét, mert megfelelő magyar kifejezések csak a honvédségnél voltak használatban. nem csoda, ha őrmester ur Kapás emígyen szedte ráncba a rábizott legénységet a vasárnapi kimező kapcsán: — Ahtung! Frustuk után abfertigolás a kancolájban. Aki megkapta az urlaubseinjét, abfűrolja le a menázsiccittljét és sreiboltassa fel magát vaffenvizitre, mert ha rosz lesz a laufban, aki elvesztette a mündungsdeklijét, nincs abléz, hanem ziccölhettek a strózsákon übersvungot glancolni, mert a forsrift, az forsrift! ...

Ebben az időben senki sem mentesülhetett a közös nyelvi "idioma" behatásától. Hát még, ha németajku volt az illető s így csak kerébe törte ékes nyelvünket, mint a karinthiai származású, de házasság révén hazánkba települt Puchner Theofil alezredes, akinek egy mondása, illetve magyar alárendeltjeinek kedvében járó igyekezete, egy gyakorlatkapcsán a következő parancsban nyilvánult meg: — Főhadnagy ur Kereske (Kerekes) megy derülni fel a terepre, — hatolja ki pu, hol fan elenség ...

Hazánkba a századok során sokszor hoztak be uralkodóink az elpusztult vidékekre németeket, akik letelepülve, az államnak derék polgárai lettek. Különösen állott ez a Szepességben élő "cipzserekre", akik Kray-Lányi-Toperczer vértanukkal igazolták a magyar hazához való hűségüket. Mint-hogy ellenségeink által állandóan hangoztatott vád, hogy elnyomtuk nemzetiségeinket, elég cáfolat rá a tény, hogy sem cipzsereink, sem a főváros körüli német települések lakói nem tanultak meg tökéletesen magyarul, — amiről ilyen kifejezések tanuskodnak: Vigyázza, mert pörul fogja jární magát ... Nem én megettem a cukorot ... A felvidéken is most nagy pangok vannak ... Ezek a derék honfitársaink németül-gondolkodnak s így nem csoda, ha a német szörendet alkalmazák öntudatlanul is magyar beszédükben

De talán semmi sem játszott közre olyan mértékben nyelvünk torzításában, mint az emigráció, amely népünket a század első évtizedétől kezdődőleg idegen világba csöppentette, ahol — különösen a tömegében kizárólag anyanyelvét beszélő óamerikások — ott állottak magukra hagyva, segítség, irányítás nélkül, ellen-szenvtől körülveve, gunynak, megvetésnek kitéve, a nyelv elemi ismerete nélkül. Írás készségről, s hosszú ideig olvasásról szó sem lehetett, — mindent úgy tanultak meg, ahogy fonetikusan beidegezni tudták. Sok dolog nevét magyarul sem ismerték, így akaratlanul is az angol kifejezést szöttek magyar beszédükbe. Hogy ebből milyen idióma keletkezett, annak napjainkban is mindnyájan tanui vagyunk, csak meg kell hallgatnunk egy kis "paláver" valahol a Delray körzetében: —Hádujudu nájbör — hova, hova? — Csak ide a bucserhoz a kőneren, — junó, az asszonyt felpikkolta a badim, hogy a házpitelbe vigye, — sztámek pénzén van, hát most a sappin-golás az én dzsábom, mert

hogy helpert — junó — nehéz tanáni ...

— Vacumere? Hát magának nincs káréja? — Vót, de lásztvik egy sztritkár pussolta a fenderemet, junó, most vaccsolom kell a bászt, hogy el ne misszoljam, mert tiz blakkot is kell valkolnom, míg a bász-danunk sem kell, hogy ifju éngri leszek, hogy muszáj egy szkaccsot innom a bäreban, de ha a bodim is ott van, nem pápot iszunk, oszt megszaguja az asszony ... junó — muffolhatok a porcsra ... Há! — Szolong Dzsimi!

Hogy a nép egyszerű gyermeke nem tulajdonít fontosságot az ösvéresített beszédegyvelegnek, érthető, miként az is, hogy egy kis hiuságérzettel megelégedéssel figyel a gyermekei angol nyelvi készségét és gyarapodását, — büszke arra, hogy az ifju már többet tud a szülőjénél, nem ismerve fel a benne rejlő veszedelmet s lassanként megszokja, hogy gyermeke már otthon is angolul cseveg s lassan mind jobban

Vigyázzunk nyelvünk tisztaságára!
Bizton nem "affolnak le" érte ...
v. Hefty Frigyes

Amerikai szobrok és magyar művészek

A világ legismertebb műalkotásainak egyike a newyorki kikötőben felállított State of Liberty, amely nemcsak a bevándorlóinak, hanem az egész világnak hirdeti az amerikai nép vendégszeretetét és a szabadság eszméjének diadalát. Általánosan ismert tény, hogy ezt a szobrot a francia nép adományozta az amerikai népnél és az elszázi Bartholdi szobrász munkája. Kevésbé ismeretes azonban az, hogy amikor a szobor megérkezett New Yorkba, hogy 1884-ben az akkori Bedloe Islandon felállítsák, talpazatról is kellett gondoskodni, amelynek költsége többre rugott annál, amibe a szobor maga került. Az amerikai kormány huzódzott attól, hogy a kincstárt ilyen tétellel megterhelje, mire Pulitzer József, a magyar származású újságíró, "The World" című lapja útján, közadakozásból több mint 120,000 kispolgár hozzájárulásával, három hónap alatt szerezte meg a még hiányzó 100,000 dollárt. "Nem a milliomosokhoz fordulok segítségért" — irta Pulitzer — "hanem a munkások millióihoz, akiknek Amerika érvényesülési lehetőséget nyújtott". Pulitzer maga 17 éves korában érkezett New Yorkba Makóról, hogy a világ legtekintélyesebb újságírójává legyen.

Hasonlóképpen dramatikus az összefüggés az Amerikában díszló Kossuth-szobrok és a budapesti Városliget legszebb helyén felállított Washington-szobor között. Egy amerikai-magyar újságíró szavaival élve "A szobrok láthatatlan, de lerombolhatatlan hidat jelentenek a két nemzet között." A három munkából az első a clevelandi lett, ahol az első Kossuth-szobor felállítását az ottani pánszláv szövetség mindeképen megakadályozni igyekezett, azt állítván, hogy Kossuth "elnyomta a nemzetiségeket". Végül is győzött az igazság és Cleveland-nek talán legszebb terén áll a Kossuth-szobor, amelyhez később az ugyancsak kisemberek pénzéből emelt newyorki Riverside-i szobor is csatlakozott.

Finta Sándor, a magyar fajtáját lángolóan szerető és nemrég elhunyt szobrász munkája New Yorkban a Kováts Mihály ezredes hősi küzdelmét ábrázoló relief, szintén emlékezteti az amerikai népet arra, hogy a magyar bevándorló életét áldozta fel az amerikai szabadsáért.

Hüvös László, akinek szobrai

Truman 77 éves

Harry S. Truman május 8-án ünnepelte 77-ik születésnapját. Kennedy elnök telefonon üdvözölte a volt elnököt.

felejtí anyanyelvét, — de hogy a középosztálybeliek (white-collars) sem helyeznek súlyt nyelvük megőrzésére, az szomorú. Egyetlen vigaszunk, hogy édes magyar nyelvünk már sokat állt ki a századok viharában s megmaradt mégis a világ legszebbjének. Hogy nyomorított török, német, tatár, — hogy törte kerébe ennek a nagy ujvilági Bábelnek minden megőrlő malma, bombari kényelemszeretetünk, nem-törődömségünk, — de amíg a tarló felett trillázó pacsirta s a csalogány danája dicséri tavaszi felhős ég alatt a Természet fenséges szépségét s csodásan gazdag nyelvünk egyetlen szóval fejezi ki a szív legmagasabb érzelmét: — szeretlek! ... addig mindig lesz annyi varázsa, hogy meg ne ronthassák közönyösek, talmi honfiak.

Vigyázzunk nyelvünk tisztaságára!

Bizton nem "affolnak le" érte ...
v. Hefty Frigyes

EGYLETI KALAUZOK

ELSŐ MAGYAR BETEG-SEGÉLYZŐ EGYLET DAISYTOWN, PA.

Elnök: Debreczeni József, alelnök: Antal Lajos, titkár Jávorszky József, pénztárnok: Tokár József, számvéő id. Bodnár Lajos, hármastagu bizottsági jegyző: id. Debreczeni Sándor; tagok: Bodnár Mihály és Bodnár István, házbizottsági tagok Bodnár Béla és Timár Sándor. Ügyvéd: John W. Edwards. Gyűléseit tartja minden hónap harmadik vasárnapján, saját otthonában.

WILLIAM PENN FRATERNÁLIS EGYESÜLET 23-IK FIOKJA POCAHONTAS, VA.

Elnök: Nagy Gáspár; titkár-pénztárnok: Frank Soos, Box 57, Pocahontas, Va. Gyűléseit tartja minden hónap második vasárnapján délután 2 órakor a Református Ter.-lom iskolatermében

WILLIAM PENN FRATERNÁLIS EGYESÜLET 25-ik fiókja, BECKLEY, W. Va

Elnök Szuch Imre, alelnök Bernáth József, ügykezelő Helmezi Ferenc, 119 Beckley St., B. O. Box 703, Beckley, W. Va. Tel.: Clifford. 2-7900, akihez minden levél és pénz küldendő, jegyző Kerti Tibor, számvizsgáló bizottság: Nagy Imre. Mrs. Henry Kizer és H-

Ilona gyönyörű profiljának megörökítője, Kóni Miklós, amerikai kormányzók megmintázója, Nagy Tibor, a newyorki képiállítási csarnok vezetője, Polonyi Gabriella, a Tiffany Foundation kitüntettje, Schönbauer Henrik, sok amerikai muzeum gyűjteményének büszkesége, Vincze Pál, Truman elnök és Aga Kán megörökítője, stb.

American Council

jas Miklós. Vigalmi és Sport bizottság: Gall Lajosné és Hajas Miklós, fiók kerületi delegátusok Szűch Imre és Gall Lajos. Gyűléseit minden hónap harmadik vasárnapján délután 2 órakor tartja Skeltonban a Shad's Place teremben.

WILLIAM PENN FRATERNÁLIS EGYESÜLET 32-IK FIOKJA GARY, W. VA.

Elnök: Tóth Lajos; alelnök Hajzer József; titkár-ügykezelő: Dávid Lajos, címe: Box 864, Gary, W. Va., k'hez minden egyleti levél küldendő; kerületi delegátusok: Tóth Lajos és Dávid Lajos. Beteglátogatásra kirendelhető minden tag.

Gyűléseit tartja minden hó első vasárnapján, délután 2 órakor Garyben a Red Cross Hallban

WILLIAM PENN FRATERNÁLIS EGYESÜLET 248-IK FIOKJA LOGAN, W. VA.

Gyűléseit tartja minden hó 1-ső vasárnapján d. u. 2 órai kezdettel Loganban, Cole St. az Odd Fellows épületben.

Elnök: Wagner Andras. Dehue W. Va., Box 1. telefon PL 2-3928. Alelnök ifj. Korody László, Holden, W. Va. Ügykezelő Tóth Péter, Box 36 Holden, West Virginia. Számvizsgálók: Pozegany Wagner Betty és Iván Olga. A fiók delegátusai: Tóth Péter és Tarsoly Sándor.

WILLIAM PENN FRATERNÁLIS EGYESÜLET 566-IK FIOKJA FARMINGTON, W. VA.

Alakult 1924 november 9-én Elnök: Ezekes László; ügykezelő: Hornyák A. János, Box 553, Farmington, W. Va.; akinek címére küldendők a fiókot érdeklő levelek. Betegke látogatásról a titkár gondoskodik és nevez ki beteglátogatókat. Gyűléseit tartja minden hónap harmadik vasárnapján délután 1 órakor a titkár lakásán.

To the men who could be tomorrow's soldiers

What you can do now to help strengthen America's Peace Power ...

Nobody wants peace more than you do! But like most good things in life, it isn't free. Peace costs money.

Money for industrial and military strength to help keep the peace. Money for science and education to help make peace lasting. And money saved by individuals. Every Savings Bond you buy helps strengthen America's Peace Power.

The Bonds you buy will earn money for you. But the most important thing they earn is peace.

Are you buying as many Bonds as you might?

Peace Costs Money—

BUY U.S. SAVINGS BONDS

The U.S. Government does not pay for this advertising. The Treasury Department thanks, for their patriotic donation, The Advertising Council and

